

LAISVE

Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y., 11417
Tel. Michigan 1-6887

Entered as second
class matter at the
Post Office of Jamaica,
N. Y., under the
Act of March 3, 1979.

LAISVE
THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVE—LIBERTY

Dukartsavaitinis
Dalyje Queens apskrityje (N. Y.) \$10.00
Kanadoje \$10.00
Kitur užsienyje \$12.00
Jungtinėse Valstijose \$9.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 10 centų

PRICE 10c

No. 87

Antr., lapkričio (Nov.) 2, 1965 Ozone Park, N. Y., 11417

METAI 54-iejį

KRISLAI

Jonas Šimkus
Jautri asmenybė
Mažai tepadėtų
Kuriu gi tikėti?
Kunigas dirbtuvėje

— Rašo A. Bimba —

Šios dienos "Laisvės" pirmajame puslapyje skaitote iš Vilniaus liūdną žinią. Ten spalio 28 d. mirė žymusis Tarybų Lietuvos rašytojas Jonas Šimkus. Koks didelis, koks skaudus mums ir visai lietuvių tautos nuostolis!

Asmeniškai šio tauraus lietuvių tautos sūnaus, šio begaliniai jautrios širdies draugo, veikėjo, rašytojo, žurnalisto, kovotojo nebuvau sutikęs, nebuvau jam spaudęs dešinę bei į jį apkabinęs. Bet mano pažintis su juo laisvais buvo labai artima ir šilta.

Mudviejų susirašinėjimas prasidėjo lygiai prieš dvidešimt metų, nuo to laiko, kai aš 1945-16 m. žiemą lankiausi Lietuvoje. Jis buvo išvykęs į Niurnbergą sekti ir aprašyti tą istorinį teismą, kuris teisė didžiulius hitlerinius kriminalistus. Bet prieš išvykimą buvo palikęs trumpą laišku, mane sveikindamas ir apgalvestaudamas, kad negali asmeniškai susitikti.

Ir nuo to laiko mudviejų susirašinėjimas nebenutrūko.

Kai kurie visuomeninio pobūdžio jo laišukai buvo išspausdinti "Laisvėje".

Draugas Šimkus buvo mūsų Amerikos pažangiosios spaudos gausus bendradarbis. Ypač daug jo raštų yra pasirodę "Laisvėje" ir "Šviesoje".

Paskutiniaisiais metais mielojo draugo sveikata jau buvo labai labai pašliusi. Bet saugiai laisvuose ir raštuose jis visados kvėpavo ateitimi, atities darbais ir uždaviniais. Ot, girdi, mano sveikata truputį taisosi, tuoj galėsiu daugiau dirbti, tuoj vėl paleisiu plunksną visa jėga darban!

Draugas Šimkus buvo vienas iš pačių populiariausių tarybinių Lietuvos rašytojų ir viena iš tauriausių asmenybių. Negirdėjau nei vieno blogo žodžio apie jį nei lankydamosi Lietuvoje, nei gausiuose susirašinėjimuose su Lietuvos veikėjais. Taip pat ir jis savo laisvuose apie kiekvieną veikėją bei kūrėją kalbėjo draugiškai, šiltai, su meile visiems, kurie prisideda prie pastatymo naujo gyvenimo.

Štai neseniai viename laiške draugas džiaugiasi: "Aš ne tik egzistuoju, bet galiu dar ką ir padaryti. Taigi, žmogau, mokių įvertinti tai, ką turi! Draugas Antanas! Mūsų su Elena sveikiname Tave, o Tavo asmenyje ir visą "Laisvės" redakciją su Respublikos jubiliejumi."

Jis džiaugiasi, kad taip puikiai praėjo Dainų šventė; džiaugiasi, kad jį aplankė mūsų veikėjas Jonas Gasinūnas, "labai gaivus ir simpatingas žmogus." Bet, matote, nebe ilgai šiam mielam draugui teko džiaugtis gyvenimu...

Mano giliausia užuojauta jo mielajai liūdinciai Elenutei, apie kurią jis beveik kiekviename laiške prisimindavo, Lietuvos rašytojams, žurnalistams ir veikėjams, netekusiems savo ilgamečio sankeleivio visose šių laikų didiosios lietuvių tautos ir visos žmonijos aurose.

Mūsų vyriausybė siūlanti su naikinti dalį branduolinių ginklų.

(Tąsa 6-ame pusl.)

Anglijos imperializmas ir naujas kolonializmas

Londonas. — Anglijos imperialistai girdavosi, kad ant "Britanijos imperijos niekados saulė nenusileidžia". Anglija užima 94,500 kvadratinį mylių plotą ir turėdama 54,000,000 gyventojų yra suorganizavusi Britanijos imperiją, kuri užima 11,133,800 kvadratinį mylių plotą ir turi apie 800,000,000 gyventojų. Visuose pasaulio kontinentuose yra "laisvos" valstybės, kurios įeina į Britanijos imperiją.

Tiesa, kai kurios iš jų mažai tesiskaito su angli imperialistų valia, kaip tai didelė, su skaitlingais gyventojais, Indija, arba Kanada, kuri yra Jungtinių Valstijų įtakoje. Bet mažosios valstybės (dominijos) tikrumoje yra angli imperialistų kolonijos.

Po antrojo pasaulinio karo, kada visur kolonijų žmonės sujudo už nepriklausomybę kovoti, tai pasireiškė ir Anglijos kolonijose. Todėl angli organizavo apie dešimt "nepriklausomų" valstybių (dominijos).

Kašmiras ir Indijos priešingumai

Jungtinės Tautos, N. Y. — Spalio 26 dieną Indijos delegatas pareiškė, kad jis boikotuos Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos posėdį, kuriame bus svarstomas Kašmiro klausimas.

Kaip žinia, tarp Indijos ir Pakistano buvo kiles karas, kuris tęsėsi apie mėnesį. Jis sulaukė Jungtinių Tautų pastangomis. Pakistanas siekia taikos keliu su reguliuoti Kašmiro sieną ir siūlo, kad Jungtinių Tautų priežiūroje, gincijamame plote, būtų leista patiems Kašmiro gyventojams plebiscito keliu nusibalsuoti su kuria valstybe jie nori prisijungti. Jis tikras, kad nusibalsuotų pasilikti su Pakistanu, nes ginčijamame plote apie 80% gyventojų yra musulmanai. Indija nesutinka.

Srinagaras. — Kašmire susidarė platus udėjimas, kad jo ateitį leistų patiems gyventojams spręsti plebiscito keliu. Indija areštuoja to judėjimo vadus. Studentai demonstruoja reikalaudami paliuosuoti areštuotus ir šaukia: "Kašmiras nebuvo Indija ir nebus!"

Pekinas. — Kinijos spauda puola Indiją, kuri Kašmiro sieną atsisako taikos keliu sureguliuoti su Kinija ir Pakistanu.

Plečiasi draftui priešingumas
New Yorkas. — Spalio 28 dieną šimtai žmonių, daugumoje jaunimo, Foley Square aikštėj demonstravo prieš karą Vietname ir protestavo prieš jaunimo draftavimą į militarines jėgas.

Jie nešiojo plakatus su įrašu: "Deginkite draftavimo kortas, o ne Vietnamo vaikus!"

Du jaunuoliai buvo pasirenge sudeginti draftavimo kortas, bet reporteriai tyčia taip prie jų arti buvo prisigrūdę, kad jaunuoliai tą atidėjo kitam kartui. Reakcininkai iš W. F. Buckley grupės buvo užpuolę kelis demonstrantus.

New Delhi. — Indija atšaukė iš Pakistano Kewal

minijų, kurios yra dalimi Britanijos imperijos.

Dabar angli stengiasi nuraminti Rodezijos, Afrikoje, gyventojus, kur yra apie 4,000,000 negrų ir tik 220,000 baltųjų. Baltieji, tikrumoje, buvo šalies šeiminkais.

Jungtinės Tautos, N. Y. — Jungtinių Tautų specialus komitetas kolonializmo reikalais 14 balsų prieš 3 pasmerkė Portugaliją už nesuteikimą nepriklausomybės savo kolonijoms Afrikoje.

Prieš rezoliuciją balsavo tik Jungtinių Valstijų, Anglijos ir Australijos atstovai.

Budapeštas. — Vengrija užprotestavo prieš Angliją ir Jungtines Valstijas reikale Laszlo Szabo, buvusio Vengrijos ambasados nario Londone.

Sakoma, būk jis politiniai sumetimais pabėgo ir pasiprašė JAV prieglaudos. Vengrija tą užginčijo.

Į Budapeštą grįžo L. Szabo žmona ir 16-kos metų dukra.

Mirė rašytojas Jonas Šimkus

VILNIUS. — Spalio 28 vo didelis pažangiųjų Ameriečia, Vilniuje, sulaukęs rikos lietuvių draugas.

59 metus amžiaus, po ilgos ir sunkios ligos mirė plačiai žinomas lietuvių rašytojas Jonas Šimkus. Velionis bu-

Antanas Vaivutskas

Jonas Šimkus gimė Rygoje 1906 metų rugpjūčio 27 dieną. Gimnaziją baigė Kaune. 1933-1940 m. dirbo "Lietuvos Žinių" redakcijoje, vėliau redagavo "Darbo Lietuvą".

Hitlerininkų okupacijos metu iš Lietuvos buvo pasitraukęs į gilumą Tarybų Sąjungos, kur veikė karo pergalei.

Po karo grįžęs į Lietuvą redagavo "Tiesą", "Literatūrą ir Meną", žurnalą "Pergalę", kurios redakcijoje buvo iki mirties.

J. Šimkus yra daug parašęs ir lietuvių kalba išverstas knygu, laikraščiams ir žurnalams straipsnių.

JONAS ŠIMKUS

"LAISVĖS" VAJUS

GAVIMUI NAUJŲ SKAITYTOJŲ

Vajus prasidėjo spalio 1 d. ir tęsis iki gruodžio 31 d.

KONTESTANTŲ STOVIS DABAR YRA TOKS:

	Punktai
J. Gendrėnas, St. Petersburg, Fla.	1836
Brooklyn, N. Y., vartininkai	1804
S. Penkauskas - J. Blažonis, Lawrence, Mass.	1620
J. Jaskevičius, Worcester, Mass.	1356
Connecticut vartininkai	1247
M. Valilionienė, Miami, Fla.	1128
George Shimaitis, Brockton, Mass.	816
New Jersey valstijos vartininkai	808
J. Stanienė, Baltimore, Md.	620
Philadelphia, Pa., vartininkai	588

So. Boston, Mass.	516	Kanadiečiai	112
Mildred Friberg, Chicago, Ill.	338	Cleveland, Ohio	108
Great Neck, Huntington, N. Y.	276	Chester, Pa.	108
ALDL 87 kp., Pittsburgh, Pa.	240	L. Tilwick, Easton, Pa.	108
Vera Smalstis, Detroit, Mich.	192	Seranton, Pa.	72
LLD 20 kuopos Moterų skyrius,	148	B. Suškus, V. Tarasienė,	48
Binghamton, N. Y.	120	San Francisco, Calif.	48
C. K. Urban, Hudson, Mass.	120		

ALDL 45 kp. vartininkas J. Gendrėnas, iš St. Petersburg, Fla., jau pirmoji vietoj. Jam pagalbėjo jo bendradarbis J. Ragauskas, kuris šiuo metu gyvena Shelton, Conn., prisijungdamas dvi naujas prenumeratas ir atnaujinimų. Laikyki, Jurgi, pirmoji vietoj.

Brooklyno vartininkas Valys Bunkus seka Gendrėną. Bunkui į pagalbą atėjo J. Juška ir Nelie Ventienė su atnaujinimais. Pats Valys irgi pridavė naują prenumeratą ir atnaujinimų.

Gražiai pasirodė S. Penkauskas ir J. Blažonis, iš (Tąsa 3-čiame puslapyje)

TUKSTANČIAI NACIŲ DEMONSTRAVO JĖGĄ

Bona. — Tukstančiai hitlerininkų, daugumoje buvusių Hitlerio gvardijos (S. S.) narių, buvo suvažiuavę Rendsburgą ir demonstravo savo jėgas. Jų vadai reikalavo atimti nuo Čekoslovakijos, Lenkijos ir Tarybų Sąjungos Sileziją ir Rytų Prūsiją.

Santo Domingo. — Šimtai Dominikos studentų demonstravo reikalaudami, kad Jungtinės Valstijos ištrauktų savo militarines jėgas. Jie nešiojo plakatus su užrašu: "Yankee, Get Out!"

STUDENTAI IR VEDE NEISVENGS DRAFTO

Washingtonas. — JAV draftavimo viršininkai pasiskelbė, kad nebus išimties vedusiems jaunuoliams, kurie turi vaikų, taipgi studentams šaukime į militarinę tarnybą.

Spalio mėnesį draftuos 34,000 jaunuolių, lapkričio — 37,000 ir gruodžio mėnesį 46,000.

Maskva. — TSRS vyriausybės atstovybė, priešakyje su A. Gromyko, pasitiko Prancūzijos Užsienio ministro Maurice de Murville.

Masinis žygis į Washingtoną už taiką Vietname

New Yorkas. — Į Washingtoną maršavimui už taiką Vietname Komitetas, kurio centras yra 17 E. 45th St., Room 503, New York, mobilizuoja masinį žygį prieš karą Vietname. Iš New Yorko ir apylinkės žmonės važiuos traukiais, autobusais ir automobiliais. Tas pat bus ir iš kitų miestų per visą šalį.

Šeštadienį, lapkričio 27 dieną, 1 val. dieną, žygininkai susirinks prie Baltojo Namų, kur per dvi valandas pikietuos, reikalaujant, kad Johnsonas atsimintų ką jis sakė rinkimų metu ir baigtų karą Vietname.

Antrą valandą po pietų demonstrantai susirinks prie Washingtono paminklo, kur sakys kalbas profesorai, mokytojai, katalikų kunigai, protestantų pastoriai, rabinai ir kiti visuomenininkai. Bus kalbėtojai ir negrų rašes, jų tarpe B. Rustinas, kuris anais metais organizavo maršavimą į Washingtoną už civilines teises.

Zygio vadai reikalauja, kad tuojau būtų sulauktytas Šiaurės Vietnamo bombardavimas, baigtas karas

Pietų Vietname, Jungtinių Tautų priežiūroje įvykinti balsavimai Vietname.

Spalio 27 dieną prie Manhattan kolegijos įvyko vienos studentų grupės demonstracijos už karą baigimą Vietname, o kita grupė demonstravo už rėmimą karo. Tarp demonstrantų įvyko susirėmimas.

David John Milleris, kuris suvedino draftavimo kortą, jau paleistas užsistatęs tik \$500 kaucijos, kas rodo, kad vyriausybė nesiruošia įvykinti gyvenimui grasinimą bausti 5 metais kalėjimo ir \$10,000 piniginių. Milleris prie Federal District Court rūmų, Foley Square, pareiškė, kad jis nesigaili, jog kortą suvedino ir nori, kad jo žygis ir kitus prie to paragin-tų.

Kunigas Philip Berrigan, kuris gina Millerį ir gelbėja užstatyti kauciją, pareiškė: "Ir katalikai turi kai kada pasakyti "Ne", kada veiksmas prieštarauja jų ištikinimams".

Pittsburgh, Pa. — Virš 1,500 studentų iš Pittsburgho universiteto demonstravo reikalaudami baigti karą Vietname.

Militarinė tarnyba ir JAV jaunimas

Washingtonas. — Pentagonas paskelbė, kad daugiau nebus išimčių nuo militarinės tarnybos nei vedusiems vyrams, nei studentams. Reiškia, studentai bus atitraukti nuo mokslo.

Jeigu jie kare ir nežus, tai jų mokslas bus sutrumpintas, o vedusių šeimų gyvenimas bus ardomas. Aišku, kad tai Jungtinių Valstijų karo Vietname rezultatai.

Karas Vietname yra svertimas JAV žmonėms. Tą jau įrodė masiniai protestai profesorų, mokytojų, daktarų, artistų, kunigų ir kitokių visuomenininkų. Tą įrodė spalio 15-16 dienomis masinės demonstracijos prieš karą.

New Yorkas. — Virš 100 protestantų pastorių, katalikų kunigų ir žydų rabinų pasirašė po deklaraciją ir pasiuntė prezidentui Johnsonui reikalaujami baigti karą Vietname.

Jie deklaracijoje, tarpe kitko, sako: "Charakterizavimas prieškarinių demonstracijų ir veikimo kaip "komunistų darbo", yra pa-neigimas mūsų šalies demokratinių laisvių, kurios yra brangios kiekvienam lojaliskam amerikiečiui... Bent koks bandymas užgniaužti amerikiečių protestą prieš karą yra priešingas demokratijos princi-

pams ir laisvės tradicijoms".

Washingtonas. — Drew Pearson rašo, kad JAV draftavimo į militarinę tarnybą taryba grasina bausti tuos, kurie naikina draftavimo kortas.

Bet taryba nuogąstauja, kad augant karo priešingumui, jaunuoliai sulaukė 18-kos metų amžiaus, gali susilaikyti nuo užsiregistravimo. Tas suardytų visus planus šaukimo į militarinę tarnybą, nes JAV vyriausybė neturi jaunuolių sąrašo.

JAV sprogdins atomų bombas prie TSRS

Anchorage, Alaska. — Jungtinių Valstijų militaristai ruošia atomų bombų sprogdinimo įrengimus Aleutų salose požemyje. Mat, Maskvos sutartis nedraudžia požemyje jas sprogdinti.

Iki dabar JAV militaristai tą darę Jungtinėse Valstijose, bet dabar jau darys ir Tarybų Sąjungos pasienyje, nes Aleutų salos yra į rytus nuo Sibiro.

Pranešama, kad jūroje apie 30 Tarybų Sąjungos žvejų laivų gaudo žuvis. JAC militaristai sako, kad požeminis sprogdinimas negalėtų jiems žalos padaryti.

LAISVE

LITHUANIAN
SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.

Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N. Y. 11417
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	\$9.00	Canada, Lat. Amer., per year	\$10.00
United States, per 6 months	\$5.00	Canada, Lat. Amer., 6 months	\$5.50
Queens Co., per year	\$10.00	Foreign countries, per year	\$12.00
Queens Co., per six months	\$5.50	Foreign countries, 6 months	\$6.50

Nepateisinamas Kinijos nusistatymas

KINIJOS vyriausybė nutarė nedalyvauti Afrikos-Azijos tautų solidarumo kongrese, kuris įvyks Alžirijoje. Kodėl? Ogi todėl, kad kongreso paruošimo komitetas nutarė į kongresą kviesti ir Tarybų Sąjungą.

Toksai Kinijos vyriausybės ir Komunistų partijos nusistatymas neturi jokio pateisinimo. Tai vanduo ant imperialistų malūno. Kaip tikantai imperialistai jau seniai sušilę darbuojasi, kad tarp Tarybų Sąjungos ir Kinijos didėtų pasidalijimas, kad jos viena prieš kitą kovotų. Kaip tikantai imperialistų tikslas suskaldyti komunistinį pasaulį. Ir va dabar Kinijos vadovybė savo tokiu nepateisinamu užsispyrimu labai puikiai jiems pasitarnauja, labai gražiai jiems patalkauja.

Labai keista, kad Kinijos vadai nepajėgia tos aiškios tiesos įsidėti į savo galvas. Juo toliau, tuo ryžtingiau jie vysto kovą ne prieš savo tikruosius priešus, bet prieš savo geriausius draugus.

Šlovė tiems dvasininkams!

SKAITOME: "Daugiau kaip šimtas New Yorko dvasiškų—protestantų, katalikų ir žydų—pasirašė pareiškimą už amerikiečio teisę protestuoti prieš valdžios politiką Vietname ar bile kur" ("The N. Y. Times", spalio 26 d.).

Sitie dvasininkai susilauks nuosirdžiausio pasveikinimo iš kiekvieno kovotojo prieš karo grėsmę, už išlaikymą taikos, už nutraukimą karo Vietname. Šiuo savo žygiu jie parodė savo labai aukštą demokratiškumą ir žmoniškumą.

Reikia tikėtis, kad šita šimta drąsulių paseks daug kitų amerikiečių, kuriems teisė kritikuoti vyriausybės politiką nėra tokia teisė, kurią reakcininkai galėtų lengvai iš amerikiečių atimti ir sutrempti kojomis.

Vėl civilinių teisių įstatymas?

LABAI pritrenkė, labai sujaudino Alabamos valstijoje išteisinimas kuklusklaniečio Leroy Wilkins, kuris nušovė civilinių teisių darbuotoją detroitietę Mrs. Viola Gregg Liuzzo. Kelios dienos pirmiau buvo panašiai išteisintas Thomas Coleman, kuris nužudė jaunuolį studentą Jonathan Daniels, taip pat kovotoją už civilines teises. Džiūrės sudaromos iš atvirų rasistų, kurie ne tik takt negrų nelaiko žmonėmis, bet ir tų baltųjų, kurie kojoja už lygias teises.

Kas turėtų būti daroma? Į klausimą atsako įžymusis civilinių teisių judėjimo vadas Dr. Luther King. Jis reikalauja, kad Kongresas priimtų dar vieną civilinių teisių įstatymą, iš eilės jau trečią įstatymą. Tame įstatyme turi būti pasakyta, jog žudymas civilinių teisių judėjimo veikėjų turi būti laikoma **federaliniu** prasižengimu ir nusikaltėliai turi būti teisiami federaliniuose teismuose.

Kaip dabar dalykai stovi, tai nužudymas tokių veikėjų Alabamoje ar kurioje kitoje pietinėje valstijoje skaitomas vietiniu nusikaltimu ir teisiamas tos valstijos teisme. O, kaip sakytą, tokiam teisme nėra jokios vilties nubausti žmogžudį, jeigu jis ir kažin kaip šaltakraujiškai būtų nužudęs negrą arba baltą kovotoją už negrų teises.

Ką apie tai mano kongreso vadai? Kaip į tai pažiūrės prezidentas Johnsonas? Kol kas nieko nesigirdi. Bet jie tylėti negalės. Jiems nebus leista tylėti. Civilinių teisių judėjimas privers svarstyti naujo civilinių teisių įstatymo reikala.

Taip sako Dr. King. Taip sako visi kovotojai už lygias civilines teises.

Gal gi jie pasimokė

DAR NELABAI seniai atrodė, kad Prancūzijos vadovybė su De Gaulliu priešakyje visiškai pamiršo nesena praeitį ir jau ranka raišyti Vakarų Vokietijos revanšistais. Bet šiomis dienomis iš Paryžiaus pradėjo dyvelkti nauji vėjai. Jau kalbama, kad De Gaulle griežtai nusistatęs vokiečiams neprileisti prie branduolinių ginklų per NATO. Jau kalbama, kad jis esąs atvirai išsireiškęs, jog prancūzai niekadoms nebeužsimeris matyti Vakarų Vokietiją iš naujo nuo galvos iki kojų ginkluotą ir galingą. Prancūzija niekadoms nebesutiksianti, kad Europai vadovautų tokia ginkluota Vokietija.

Aišku, jog tokios kalbos, sklindančios iš Paryžiaus, labai nepatinka Vakarų Vokietijos vyriausybei. Jomis, matyt, labai nepasitenkinusi ir mūsų vyriausybė, kuri te-

Kas ką rašo ir sako

JIEMS UZKLIUVO IR TAUTŲ DRAUGYSTĖ

Viena gražiausių šiandien pasaulyje idėjų yra tautų draugystės idėja. Juk tik tai per tautų draugystę ir susikalbėjimą bus galima žmonijai toliau progresuoti ir išvengti pasaulinių karų. Jeigu nebus tautų draugystės, jeigu ir toliau bus sėjama tarp tautų neapykanta, pasidalijimas, kerštas, tai visos sutartys mažai tepadės.

Kol kas tikantai komunistiniuose kraštuose, o pirmoje vietoje Tarybų Sąjungoje, tautų draugystės idėja yra energingai puoselėjama. Tuo didžiuliu kiekiu susipratus, rimtai galvojančiais žmogus. Ypač gražiai tautų draugystės idėja yra ugdoma Tarybų Lietuvoje. Mums tas labai patinka.

Bet kitaip, žinoma, galvoja lietuvių tautos atplaišos. Štai Brooklyno pranciškonų kunigų "Darbininke" (spalio 26 d.) tasai tautų draugystės idėjos puoselėjimas Lietuvoje ir visoje Tarybų Sąjungoje sumaišomas su žeme. Koks ten sutarimas (be parašo) su pasibaisėjimu rašo:

Lietuvoje šiemet vykdoma sustiprinta "tarybinių tautų draugystės" propaganda. Lankešius rusų, gudų, ukrainiečių (taip pat ir pabaltiečių) rašytojų ir kitokios delegacijos, o vėliausia (spalio 12) tokia delegacija į Vilniaus radiją, televiziją ir teatrų atvyko iš Kazachstano.

Šių draugystės manifestacijų reikšmę atvirai išdėstė spalio 15 "Sovietiskaja Litva", Vilniuje leidžiamas rusiškasis komunistų partijos oficiozas. Pirminė partijos programos dėsni, pabrėžiantį, kad "materialinės-techninės komunizmo bazės kūrimas veda į dar ankstesnį sovietinių tautų sujungimą."

Tai, girdi, aišku, kad "Lietuvai yra rengiamas Kazachstano likimas." Todėl, kad į Lietuvą atvyko Kazachstano delegacija, tai ji bus paversta Kazachstanu! Ir logika to pašlijusio proto: Lietuvoje lankosi Latvijos delegacija, tai jau Lietuva susilauks Latvijos arba Baltarusijos likimo!

Sitiems piktavaliams sutanuotiems pranciškonams baisu ir tas, kad Nevėlyje tapo pastatytas paminklas lietuviams, žuvusiems kare prieš nacius. Štai kaip biauariai išniekinama garsoji, šlovingoji lietuviškoji divizija, tokius didvyriškus ir garbingus žygius atlikusi kovoję už Lietuvos ir visos žmonijos laisvę prieš barbarizmą:

Nevėlyje draugystę rodo Pskovo srities rusai. Jie ten pastatė paminklą vadinamosios "lietuviškosios divizijos" kariams, ties Nevėliu žuvusiems kovose su vokiečiais. Toji divizija buvo daugiausia tik iš vardo lietuviška. Jos vadovybėje buvo keliolika aukštesnių karininkų lietuvių. 1941 metais rusų iš Lietuvos išsivežtų, bet lietuvių karių joje buvo mažiau negu žydų. Paminklo atidengimo iškilmėse nebuvo paminėta nei vieno lietuvių, žuvusio ties Nevėliu. Tad ir paminklas iš tikrųjų yra tik divizijos vardui ir ten žuvusiems rusams. Nelabai ir sten-

beplanuoja NATO branduolinę jėgą, kurioje Vakarų Vokietija dalyvautų.

Mūsų ir viso pasaulio nelaimė, kad mūsų šalies vadovybė nieko nepasimokė iš dviejų pasaulinių karų, kuriuose tiek nekaltas kraujo buvo pralietas ir už kuriuos vyriausias kaltininkas buvo ginkluota Vokietija. Nelaimė, kad mūsų vyriausybė ir vėl bruka į Vokietijos rankas ginklą, vėl padeda jai siekti revanšistinių ambicijų.

Ataklūs hitlerininkų advokatai

Reakcinių spaudoje ir kituose jų melagysčių platinimo šaltiniuose vis dažniau pasireiškia atviras ir atkaklus advokatavimas hitleriniams žudikams ir jų sėbrams lietuviškiems budeliams. Tų advokatų begėdiškumas peržengia visas elementarinio padarumo ribas. Atrodo, kad perdaug jau ryškiai dega kepurės ant galvų tų, kurie dalyva-vo masinėse žudynėse arba sutais žudikais artimai susiūti.

Jau kelis kartus reakcijos gangsteriai iš kailio lisdami teisino hitlerininkus ir jų sėbrus, sudeginusius gyvulus 119 vyrų, moterų, senų ir kūdikių Pirčiupio kaime. Negana to, dabar tie žmogžudžių advokatai ima teisinti net budelių darbus Paneriuose, kur sistematis-kai ir žvėriškai buvo nužudyta apie 100,000 žmonių, jų tarpe tūkstančiai kūdikių, bejėgių senų ir ligonių. Apie tas žudynes žino ir jomis piktinosi vilniečiai, gyvenę Vilniuje okupacijos metu. Tas nekaltų žmonių žudynes smerkė net kai kurie žymūs buržuaziniai veikėjai. Hitlerininkų ir jų sėbrų vykdytos Paneriuose žudynės buvo įrodytos tarptautiniame Tribunole Niurnberge, kus buvo teisiami karo kaltininkai.

O štai dabar žudikų advokatai iš Romos ėmė skleisti versijas, kuriomis stengiamasi teisinti Panerių žudynes. Pagriebę iš tarybinės spaudos žinią, kad Paneriuose buvo sušaudytas vienas aktyvus kovotojas prieš hitlerininkus, tie nacių gynėjai ima teisinti visas Panerių žudynes aplamai. Toks advokatavimas turi aiškų tikslą — pateisinti tuos stambius Impulevičius ir daugelį kitų masinių žudynių kaltininkus, kurie slapstosi dipukų tarpe ir dreba, kad jiems anksčiau ar vėliau gali tekti atsakyti už savo kruvinus darbus.

Iš tos visos "istorijos" veržiasi išvada, kad toje raketieriškoje Amerikos Lietuvių Taryboje verda frakcinė košė. Pirmiau buvo išjotas jos ilgametis sekretorius, o dabar "atsistatydino" amžinasis pirmininkas! "Naujienu" ir "Draugu" spalio 25 d. pranešimuose nieko nesakoma, kas užims Šimučio vietą.

LENKIJOS MAINIERIAI GERAI GYVENA

Varšuva.—Lenkijoje lankosi "The N. Y. Times" korespondentas Halberstam. Jis rašo, kad Lenkijos mainieriai gerai uždirba, taip, kad jų moterys nedirba.

Mėnesinė angliakasio alga yra virš 5,000 zlotų, tai JAV valiuta apie \$210.

PRANCŪZIJA GIRIASI ATOMŲ BOMBOMIS

Paryžius. — Prancūzijos Gynybos ministras Pierre Messmer sako, kad ji jau pasigamina didelės jėgos atominių bombų. Jis sakė, kad 1966 metais jos bus išbandytos metant iš didelių bombonešių.

Lenkijoje veikia 18 savi-veiklos ansamblių, kurie kasmet suruošia apie 10 koncertų. Jų metu lietuvių dainomis ir liaudies šokiais žavisi lietuviai ir lenkai. Kiekvienais metais Seinų žemės vietovėse organizuojami lietuvių saviveiklos sąskrydžiai. Jie yra kuklesni už Tarybų Lietuvos rajonines dainų ir šokių šventes, tačiau sąskrydžiai sutraukia tūkstančius lietuvių dainų ir šokių mėgėjų.

Didelę reikšmę lietuvių kultūros veiklos pagyvinimui Lenkijoje turi gražiai leidžiamas laikraštis "Aušra."

Viktoras Žadeika atsilankė Vilniuje

Buvęs Kauno valstybinio teatro direktorius ir žinomas muzikos veikėjas Viktoras Žadeika po karo ap-

Krislai iš Lietuvos

sigyveno Varšuvoje. Tačiau jis nuolat domėjosi Tarybų Lietuvos kultūrine veikla. O šiemet V. Žadeika buvo atvykęs į Vilnių per Tarybų Lietuvos 25-mečio sukaktuves. Jis susitiko su daugeliu savo senų draugų meno ir kultūros veikėjų, ypač muzikų ir rašytojų, o taip pat valdžios žmonių. V. Žadeika sakosi esąs sujaudintas nepaprastu kultūros, mokslo ir meno suklestėjimu Tarybų Lietuvoje. Milžinišką ispūdį jam padarėsi milžiniškoji dainų, šokių ir muzikos šventė.

V. Žadeika galvojąs persikelti gyventi į Vilnių. Žemaitės raštai Tarybų

Lietuvoje ir kitur

Buržuazijai viešpatuojant Lietuvoje Žemaitės raštai buvo ignoruojami. Tik dėka A. Bulotos rūpesčių buvo išleistas pirmas Žemaitės raštų rinkinys nedideliu tiražu, koks tada tebuvo galimas.

Platų pripažinimą Žemaitė ir jos raštai susilaukė tik Tarybų Lietuvoje. Tada, rybų valdžios metais Lietuvoje išleistos 38 Žemaitės knygos 721,000 egzempliorių tiražu. Žemaitės raštai išleisti du kartus — 4 tomiais ir 6 tomiais. Žemaitės atskiri kūriniai įėjo į tematinius rinkinius, kaip "Amžinoji neapykanta" (karo metu), "Lietuvių literatūra kovoje prieš klerikalizmą" ir kitus.

Leidžiamos knygos apie Žemaitę, jų tarpe albumas "Žemaitė gyvenime ir kūryboje," dailininkės A. Skirulytės vaizdai iš rašytojos gyvenimo, D. Tarabildienės iliustracijos Žemaitės raštams ir k. Kauno Dramos Teatre statomas K. Inčiūros veikalas apie Žemaitę.

Daug dėmesio kreipiama Žemaitės kūrybai ir kitose tarybinėse respublikose. Jau 1947 m. Maskvoje rusų kalba buvo išleisti Žemaitės rinkiniai raštai. Keleriems metams praėjus Maskvoje išleisti Žemaitės rinkinių raštų 2 tomiai po 30,000 egzempliorių. Nemažai rusų kalba išleista Žemaitės raštų vaikams. Apsakymų rinkinys "Kaip Jonelis raides pažino" išleistas 200,000 egzempliorių tiražu.

Žemaitės raštai leidžiami ir kitomis kalbomis Ukrainoj, Baltarusijoje, Latvijoje, Estijoje, Azerbaidžane, Uzbekijoje ir kitur. Rašytojos kūriniai išleisti taip pat lenkų, bulgarų, čekų ir kitomis socialistinių šalių kalbomis.

J. Paliukonis Vilnius, 1965. X. 19

Ksavera Karosienė, Jurgita Smolskytė, Ieva ir Rojus Mizara, kartu su bičiuliais vilniečiais bei kauniečiais nusifotografavo netoli Kauno marių.

Egipto medicinos istorija

Senovės Egipte buvo istatymas, pagal kurį kiekvienas susirgęs faraonas turėdavo atsiduoti "kaukolių atidengėjų" globai. Iš ke-turiolikos tokių ligonių trylika po "gydymo" nukelia-vo į aną pasaulį.

Gydytojai Egipte buvo gerbiama kasta. Susibūrę į paslaptingas draugijas, monarcho globojami, jie turėjo didelę įtaką valstybėje. Faraono Džoseto draugas ir patarėjas, legendari-nis gydytojas Imhotepas, gyvenęs apie 2800 m. pr. m. e., buvo garbinamas kaip pusdievis. Tačiau tik mažas daugelio egiptiečių gydytojų vardai yra išlikę.

Egiptiečių gydytojai gerai žinojo skeletą, tačiau apie atskirų žmogaus organų veiklą jų žinios buvo labai miglotos. Antai, buvo manoma, kad žmogus mąsto širdimi, o "visi kūno vamzdeliai" (atsseit, kraujagyslės) subėga į širdį kaip valdantįjį centrą. Panašiai manė babiloniečiai, kad sveikata yra harmoni-ja tarp kraujo ir oro. Įkvepiamą orą babiloniečiai laikė gyvu, iškvepiamą — mirusiu.

Didelę pagarbą Egipte buvo akių gydytojai, nes akių ligos buvo nepaprastai paplitusios. Dešimta dalis išlikusių senųjų egiptiečių receptų skirti akių ligoms gydyti. Tačiau jeigu babiloniečių medicina mokė, kad ligas sukelia nesvarumose esančios kirmėlės, tai egiptiečiai tarė, kad patys skauduliai virsta kirmėlėmis.

Kai kurie senovės Egipte naudoti vaistai žinomi ir šiandien. Tai aguronos, ricinos aliejus, cinko tepalas ir kt. Kiti gi, pavyzdžiui, granato medžio žievė, vartota nuo kirmėlių, užmiršti. Užtat žvakės tiesiajai žūnai ir klizmos vartojamos ir dabar.

Idomu, kad senovės Egipte buvo taikomas gydymas miegas. Senovės graikų istorikas Diodoras Sicilietis (80-29 m. pr. m. e.) rašo, kad egiptiečiai atidavę į deivės Izidės šventyklą, kur gydydavosi miegodami. Matyt, iš Egipto šis gydymo būdas bus atėjęs ir į graikų šventyklas.

Tačiau už egiptiečių gydymą kur kas geresnis jų sugebėjimas balzamuoti mirusiuosius.

Bona. — V. Vokietija padidino prekybą su Bulgarija.

Lietuvio žurnalisto apsilankymas ir ispūdžiai mūsų Kentucky valstijoje

Š. m. spalio 1 ir 2 dd. laikose Vilniaus "Tiesoje" tilpo įdomus straipsnis apie mūsų šalies Kentucky valstiją ir apie ten esančią labai sunkią darbo žmonių padėtį. Rašo Robertas Žiugžda, kuris, matyt, ten lankėsi ir gerai susipažino su ta padėtimi.

Žemiau telpa iš jo straipsnio kai kurios ištraukos.

Redakcija

Prieš kurį laiką prezidentas Džonsonas pasirašė 1965 metų viešųjų darbų ir ekonominio išvystymo aktą, kuriuo skiriamos lėšos "kovai su skurdu" Jungtinėse Amerikos Valstijose. Tai dar kartą patvirtino, kad šioje šalyje, kurios ekonomika taip išgirta ir išaukštinta jos šalininkų, egzistuoja masinis skurdas.

Visiems žinoma, kad JAV — turtinga šalis. Tačiau kartu su tuo čia yra miestai, gyvenvietės, istisi ekonominiai rajonai, kuriuose nedarbas ir skurdas yra tapę masiniu reiškiniu.

Šiuo atžvilgiu ypač pagarsėjo Appalachian rajonas, apimantis didžiąją dalį Pensilvanijos, visą West Virginiją, beveik pusę Alabamos ir Tennessee valstijų ir dalis Ohio, Georgia, North Carolina, Kentucky ir Maryland valstijų. Iš viso ten gyvena daugiau kaip 15 milijonų žmonių.

Šiandien Appalachian rajonas yra oficialiai paskelbtas didžiausio skurdo rajonu, šalies ekonomine problema Nr. 1. Laikraštis "New Times" rašė, kad 1963 metais nedarbas Appalachian rajone, oficialiais duomenimis, siekė 7,9 procento, tuo tarpu kai visoje šalyje buvo 5,7 procento. "Tačiau federalinės valdžios pareigūnai mano, — pažymėjo laikraštis, — kad čia yra tiek neįregistruotų bedarbių, kurie nustojo mėginti susirasti darbą, jog iš tikrųjų nedarbas Appalachian rajone vyrų tarpe sudaro 15 procentų ir moterų — 27,4%.

Bet vienas dalykas — skaičiai tai spaudoje, o kitas — pamatyti savo akimis. Mes nutariame aplankyti rytinį Kentucky. Sprendžiant iš spaudoje paskelbtų duomenų, ten padėtis gerokai sunkesnė, negu kitose Appalachian rajono srityse. Kaip rašė "United States News and World Report," nedarbas kai kuriose rytinio Kentucky dalyse viršija 35 procentus.

Mūsų kelionė

Kelias palaipsniui kyla į kalną, perskrodžia mišką, paskum vėl suka pakalnėn, vingiuoja stacių uolų papėdėje, kai kur jis primena Kaukazo kalnų kelius. Gėrimės nuostabia gamta. Pro šalį bėga įvairūs miesteliai ir gyvenvietės, gražiai nudažyti ir gerai prižiūrėti namai. Palaipsniui vaizdas kitėja. Kuo labiau mes atitolstame nuo pagrindinių kelių, tuo rečiau besutinkame puošnias vilas, tuo daugiau ima rodytis neturto ir skurdo požymių.

Inezas — Martino grafystės (county) centras (nuo Anglijos viešpatavimo laikų čia liko administracinis-teritorinis valstijų dalijimas į grafystes, nors jokių grafų ten nėra ir nebuvo.) Tai ne-

didelis miestelis. 1960 metais jame tebuvo 566 gyventojai. Miestelis išsidėstęs išilgai pagrindinio kelio — tai jo vienintelė gatvė. Jau anksti rytą prie namo, kuriame yra grafystės teisėjo (jis čia yra ir administracinės valdžios galva) kabinetas, vietos teismo būstinė ir svetimo skyrius, stoviniuoja kelios dešimtys žmonių. Kaip paskum paaiškina teisėmą klerkas, jie kasdien renkasi čia, tikėdamiesi išgirsti apie kokį nors darbą.

Jau anksčiau buvome girde, kad Martino grafystėje (apskirtyje) kiek geriau atrodė reikalai tik laikotarpiu tarp 1908 ir 1914 metų, kai daugelis buvo gavę darbą prie miško kirtimo ir apdirbimo. Bet per tuos keletus metų miškas, dengęs kalnų viršūnes, buvo iškirstas, ir tuo viskas pasibai-gė. Nuo to laiko čia vėl įsigalėjo skurdas.

Pirmas susitikimas

Užsukome parduotuvėn. Mus pasitinka pagyvenęs vyriškis. Tai parduotuvės savininkas. Pasisveikiname, klausiamo, kaip eina prekyba.

— Blogai, — liūdnai atsako jis.

Jam 67 metai. Į Inezą atsisukau prieš 35 metus. Žmonės čia gyvena labai sunkiai. Jis rodo mums didelę kartoteką. Ten įtraukta daugelis miestelio ir apylinkių gyventojų. Pasirodo, tik retas įstengia iš karto sumokėti už perkamas prekes. Dauguma neturi darbo ir pinigų ir ima prekes kreditan.

— Aš žinau, — pasakoja krautuvės savininkas, — kad daugelis iš jų įstengs sumokėti skolą tik tada, kai pradės gauti pensiją. Žinoma, galima būtų juos paspausti, bet tai nieko neduotų.

— Gyvenimas čia labai sunkus, — sako mums ir vidutinio amžiaus vyras, kurį mes sutinkame bėgiant vandenį.

Susipažinimas su teisėju

Pagaliau sulaukėme grafystės teisėjo Vilio Kerkio. Tai vidutinio ūgio smulkaus kūno sudėjimo vyriškis su švarku ir kaklaryšiu — šiose apylinkėse tai labai retas dalykas. Kerkas teisėjauja čia jau 15 metų. Dėjo nemaža pastangų, siekdamas atkreipti visos šalies dėmesį į sunkią padėtį šiame rajone.

Per visą pokalbį, užtrūkusį apie pusantros valandos, jis taip ir neišleidžia iš burnos didelio cigaro, pasakodamas apie vietos žmonių gyvenimą. Apskritai maža ir neturtinga, joje gyvena 12 tūkstančių žmonių. Pramonės beveik nėra. Veikia tik dvi medžio apdirbimo įmonės, kuriose dirba po 35-40 darbininkų, nedidelė kasykla su 30 darbininkų, kelios benzino stotelės, — tai maždaug ir viskas.

Daugelis gyventojų neturi darbo. Dėl to ne vienas vyksta į kitus rajonus, mėginamas ten užsidirbti, kad galėtų padėti čia liekantiems šeimos nariams.

Prezidento apsilankymas

Praeitų metų pradžioje į Inezą rinkiminės kampanijos metu buvo užsukęs prezidentas Johnsonas. Kerkas kablėjosi su juo, prašė pa-

dėti. Žmonės daug tikėjo, si iš prezidento apsilankymo, bet iki šiol nieko nesulaukė. Šių metų pradžioje, tiesa, buvo paskelbta, jog devynioms rytinio Kentucky grafystėms skiriama 10,5 milijono dolerių pagal "kovos su skurdu" Appalachian programą, tačiau Martino grafystė buvo apeita.

— Iš politikų žaidimo mes nieko negavome, — su kartėliu ištaria Kerkas.

— Aš nežinau kodėl, bet mes iš tų pinigų negavome nė vieno cento. Tuo tarpu kai kuriais atvejais nedarbas čia pereina iš kartos į kartą per tris ar keturias kartas. Dažnai tenka laidoti numirusius grafystės lėšomis, nes jų giminės neturi pinigų. Juk numirėlio numesė pakelėje, kaip numetamas senas automobilis.

Mūsų pokalbio metu į kabinatą įeina konstebelis su kažkokiais poeriais. Jam išėjus, Kerkas, liūdnai šyp-telėjęs, priduria:

— Beje, ir nusikaltėlių laikymui kalėjime nelieka pinigų, o nusikaltėlių pasitai-ko.

Sveikatingumo, švietimo reikalai

Kerkas toliau pasakoja, kad visoje grafystėje yra tik vienas gydytojas, ir iš toliau kartą per savaitę atvyksta dar vienas gydytojas. Bet jų paslaugomis, kaip matyti iš visko, gali naudotis tik nedaugelis, nes tai brangiai atsieina. Ligoninės Inezė nėra. Artimiausios dantų gydytojas — už kelių dešimčių mylių.

Tartum papildydama s Kerkio žodžius, švietimo valdybos vadovas Seldonas Klarkas, pasakodamas apie švietimo tvarkymą, pamini, jog mokyklose vaikams duodami pusryčiai už 10 centų, bet neįstengia ir tokios nedidelės sumos sumokėti, ir maždaug 90 procentų tenka išdalyti nemokamai.

Netoli nuo Inezos yra angliakasių gyvenvietės Beauty ir Happy. Jų pavadinimai liudija apie tai, kad kažkada čia būta gero gyvenimo. Sako, kad prieš trisdešimt metų Beauty buvo viena iš švariausių ir gražiausių angliakasių gyvenviečių visoje plačioje apylinkėje. Bet tai buvo seniai. Dabar kasyklos, kuriose jie dirbo, seniai uždarytos. Todėl ir didžioji dauguma namų apleista, atrodo skurdžiai, o vaikai auga be reikiamos medicininės priežiūros, drabužių ir maisto.

Apie namus

Iš viso Beauty gyvenvietėje yra apie porą šimtų namų; dauguma jų išsimėtę ikalnėse toliau nuo plento. Mes sustojame prie vieno namo prie pat kelio. Namas labai anšpęs. Kažkada buvo pradėta statyti, bet taip ir liko nebaigta veranda. Joje sėdi pagyvenęs darbininkas, kaip paaiškėjo, dalytojas. Šalia jo stovi, atsi-rėmę į sieną, du suaugę sūnūs. Jie retkarčiais dar gauna šioji tokį atsitiktinį darbą. Gi tėvas jau seniai niekur nedirba.

— O argi daug čia dabar statoma? — atsako jis klausimu į mūsų klausimą.

Kalbėdami žvelgiame pro duris į vidų. Ten nykus vaizdas. Matyti aplūžusi lo-

va su nutriušusiu matrasu ir išlindusiomis spyruoklėmis, seni skudurai. Viskas aprūkė, laukia nesulaukia apvalymo. Bet seniui dažytui, neturinčiam vilties gauti darbo, matyti, nepasikelia rankos ir namie apsitvarkyti. Beje, tokią pat apatiją, abejingumą mes pastebime daugelyje vietų.

Užiname į vieną namą Happy gyvenvietėje. Seniai atitarnavusios savo amžių ir tik kažkokių stebuklų nesubyčiusios lovos, apskurusi sofa. Nėra jokios spintos, kampe sukabinti nudėvėti drabužiai. Kambario viduryje geležinė krosnelė, iš jos išvestas skardinis kamynas pro lubas. Išėjimas į virtuvę pridengtas sena skara. Taip skurdžiuose namuose čia gyvena žmonės, praradę viltį gauti kokį nors darbą.

Ir kitur tas pats

Negeriau atrodo reikalai kaimyninėje Perio (Perrie) grafystėje, kurios centras — Hazardo miestelis, turintis apie šesias tūkstančius gyventojų.

Miesto pakrastyje, pravažiuodami pro vieną nedidelį pastatą, surestą iš betono bloką, su geležinėmis durimis ir mažais langais, apkaltais geležinėmis grotomis, kuriame savo laiką, matyt, buvo laikomas transformatorius, nustebę matome, kad jame gyvena žmonės. Sustab-dę mašiną, priiname prie durų. Mus pasitinka drūta moteriškė Agnesa Darf.

Pastato viduje cementinės grindys, nėra elektros, vandens. Kampuose matyti senai nublukę drabužiai, menka patalynė.

Greta motinos sukinėjasi trys vaikai. Iš viso šeimoje septyni sūnūs ir keturios dukterys.

Vyras dirbo kasykloje. Kai ji buvo uždaryta, jis ilgą laiką buvo be darbo. Neturėdami kur gyventi, prieš septynerius metus jie ryžosi įsikraustyti į šį pastatą. Gyvenimo sąlygos čia baisios, sako moteriškė, bet užtat nereikia mokėti buto nuomos.

Dabar vyras neseniai gavo darbo prie plento valymo, bet gaunamo atlyginimo nepakanka šeimai pramisti.

Apie kasyklas

Hazarde veikia Appalachian komitetas už visų apylinkių darbų. Neseniai komitetas buvo priverstas įsikraustyti iš jo turėtų patalpų miesto viduryje. Namų savininkas S. Tolbis atvirai pasakė, kad jam buvo padarytas labai didelis spaudimas. Dabar komitetas įsikūręs sename name miesto pakrastyje.

Komiteto pirmininkas Bermanas Gibsonas — vidutinio amžiaus, stambaus sudėjimo vyras. Jo tėvas buvo angliakasis, ir jis pats, vos sulaukęs 18 metų amžiaus, taip pat pradėjo dirbti kasykloje.

— Čia dabar yra dvi pramonės šakos — anglies kasyklos ir... pašalpos, — pasakė, mums sutiktas prie benzino stotelės, vos tik atvykus į Hazardą, buvęs grafystės teisėjas Noplis. Su šiais žodžiais visiškai sutinka ir Gibsonas, kuris plačiai pasakoja mums apie vietos žmonių gyvenimą ir komiteto veiklą.

(Tęsinys 5-me psl.)

Philadelphia, Pa.

Mūsų bėdos

Apie bėdas rašyti, tai tik nesmagumas — skaitytojai pageidauja smagių žinių.

Teko būti ALDLD 50-metinės sukakties minėjime, taipgi 6-os apskrities konferencijoje. Ten buvo daugiausia kalbėta apie reikalingą padidinti veikimą.

Sumaniau aplankyti savo senus prietelius, kad sužinočiau, kiek čia galėsime pasidaruoti mūsų idėjai ir garbingai Lietuviai Literatūros Draugijai.

Susirandame draugus Matulius net Levittown, Pa. Antanėlis, kadaise daug galėjęs dirbti visuomeninį darbą, turi daug nusi-skundimų dėl sveikatos pabirimo. Jo žmona irgi ne tvirčiausia. Sutikome, kad šiuos draugus apsėdo bėdos.

Broniūtė Ramanauskienė, Sellersville, Pa., dar tebeturi rankutę privijotą prie lentių.

Užiname pas d. Degutienę. Ji buvo stambi rėmėja, parengimų lankytoja, bet senokai negalauja. Turime Barbūtę, d. Paukštienės sesutę. Jos sveikata iš daugelio pusų sukrūpusi. Ją kas nors turėtų dažnai lankyti.

Užiname pas draugus Šapranaukus — tai mūsų buvę dideli darbuotojai. Kiek jie dirbdavo parengimuose, ir kaip daug darbo atlikdavo! Dabar Vladas seniai netekęs kojos, vėl ligoninėje išbuvo veik porą mėnesių. Buvo operuota koja ir iš vidurių išpauktas netašas akmenioakas. Žmona, buvusi darbšti "Laisvės" vajininkė, dabar sunykiai negalauja. Givena jėdu du. Jiems patarnavimas kitų būtų labai reikalingas.

Onutės Zalner vyras seniai negalavo. Dabar ligoninėje. Onutės patyrimas mūsų parengimams labai reikalingas, bet sulaikytas.

Jonas Sidabras ilgai laikytas ligoninėje, dabar namuose. Jo žmonelė visuomet suorganizuodavo didelį būrį svečių į parengimus. Dabar kol kas nuo to sulaikyta.

Elena Tureikienė turi mažai praktikos gauti aukų, ir parengimų lankytojų, netgi skaitytojų, ir tinkamiausia darbuotoja parengimuose. Bet josios vyras nesutvirtėja, ir veikimas dėlto turi trūkumų.

Kuomet tokie yra dalykai su mūsų darbuotojais, tai aš kitaip nesakau, kaip tik tai, kad tai yra mūsų bėdos.

Bet LLD 10 kuopa turi užbrėžtą veikimą ir tai reikės gyvenimui vykinti. Pirmiausia, dar šiemet, minint aukšinę sukaktį, vykinsime banketą pagerbimui dirbančių parengimuose, sykiu su parengimų lankytojais. Taipgi manome suorganizuoti ir paveikslų rodyką iš Lietuvos.

Taipgi visos bėdos lai nu-eina vėjais, o pažanga teina pirmyn!

Južintiškis

Londonas. — Su kasamąja mašina Ed. Ellis kasė duobe naujam namui ir nesvietiškos nustebo, kada kasamiesios mašinos "samtsis" iškėlė apie 2,000 svarų bombą. Ji buvo užsilikusi nuo pereinamo pasaulinio karo.

'LAISVĖS' VAJUS

(Tąsa nuo 1-mo puslapio)

— 0 —

Lawrence-Lowell, Mass. Penkauskas prisuntė tris naujas prenumeratas, o Blažonis vieną naują ir gavome atnaujinimų nuo abiejų.

Mūsų nenuilstantis veteranas - vajininkas Geo. Shimaitis, prisuntė naują prenumeratą ir atnaujinimų. Jam pagelbėjo jo gerasis bendradarbis S. Puidokas, iš Rumford, Me., su atnaujinimais.

Šiais metais iš Baltimore, Md., įstojo kaipojininkė darbščioji Jennie Stanienė. Ji prisuntė tris naujas prenumeratas ir atnaujinimų. Daug sėkmės tau, Jennie.

Kita darbšti moteriškė, veikli visuomenininkė, M. Valilionienė, iš Miami, Fla, auga punktais su pagalba P. Gudelio ir J. Paukštaičio, abu prisuntė po naują prenumeratą.

ALDLD 10 kuopai, Phila, Pa., darbuojasi gerai žinomas A. J. Pranaitis, įstojo į vajų su atnaujinimais.

New Jersey valst. vajininkas gerai darbuojasi K. Paciūnas, elizabethietis, ir J. Bimba, hawthornietis. Dar laukiame nuo kitų newjerseičių žinių.

Kalbant apie moteris vajininkes — jos kaip bitelės dirba ir gauna gerų rezultatų. Pav. iš Connecticut valstijos M. Svinkūnienė, iš Binghamton, N. Y. (LLD 20 kp. Moterų skyrius) Onytė Wellus, iš So. Boston, Mass., Marytė Kvetkas ir Veronika Kvetkas, iš Detroit, Mich., Vera Smalstis, iš Chicago, Ill., Mildred Friberg, iš San Francisco-Oakland, Calif., V. Taraškienė, visos rūpinasi vajuos reikalu, prisijungdamos daugelį atnaujinimų.

J. Bagdonas, iš Clevelando, prisuntė atnaujinimų ir sakė, kad punktai būtų kredituojami J. Žebriui.

Sekantys vajininkai įstojo į vajų su atnaujinimais: J. Miliauskas (LLD 87 kp.), Pittsburgh, Pa., taipgi P. Bečis, iš Great Neck, N. Y. ir K. Kilikevičius, torontietis.

— 0 —

AUKŲ Į \$5,000 FONDA GAUTA:

— 0 —

ALDLD 37 kp. ir LDS 125 kp., Lawrence, Mass. (per V. Kralikauską)	\$218.00
ALDLD 28 kp., (per M. Svinkūnienę), Waterbury, Conn.	150.00
P. Jočionis, Dearborn, Mich.	75.00
Literatūros ir Meno mylėtoja	12.12
G. Kvetkas, Arlington, Mass.	11.00
J. Krapavickas, Auburn, Me.	11.00
M. ir L. Janis, Portland, Oregon	11.00
Helen Cwon, Baltimore, Md.	11.00
Petronėlė ir Antanas Jakščiai (jų atminčiai per M. Aranuk), Detroit, Mich.	10.00
M. Kavaliūnienė, Jamaica, N. Y.	10.00
Leon Gavril, New York City, N. Y.	10.00
D. Kasmauskas, Stanhope, N. J.	6.00
A. Svekosky, Detroit, Mich.	6.00
J. Vaitaitis, Brockton, Mass.	6.00
J. A. Dementis, Redlands, Calif.	6.00
Frank Trainis, Paterson, N. J.	6.00
M. Hacinkevičia, Great Neck, N. Y.	5.00
J. Linda, Douglaston, N. Y.	5.00
P. Bečis, Great Neck, N. Y.	5.00
J. Ragauskas, Shelton, Conn.	5.00
S. Puidokas, Rumford, Me.	5.00
Alex Kidula, Union City, Conn.	5.00
Jonas Briedis, McKees Rocks, Pa.	5.00
J. Miliauskas, McKees Rocks, Pa.	5.00
Anna Krajewska, Peabody, Mass.	5.00
F. Nakas, Detroit, Mich.	4.00
August Gerbut, Hartford, Conn.	4.00
Ch. Pampalas, Hamilton, Canada	4.00
A. Brazys, Baltimore, Md.	4.00
A. Raškauskas, Waterbury, Conn.	3.00
K. Koyutis, Dracut, Mass.	3.00
G. Krauch, Great Neck, N. Y.	2.00
W. Pshalgauskas, Methuen, Mass.	2.00
A. Stravinskas, Lowell, Mass.	2.00
V. Bullienė, Rochester, N. Y.	2.00
J. Blažonis, Lowell, Mass.	2.00

Po \$1: M. Smadigas, B. Kutkus, Great Neck, N. Y.; J. Milvidas, B. Chulada, P. Baltuškonis, S. Suslavich, P. Aleksonis, Uršulė Kovell, Lawrence, Mass.; Ig. Janulis, Chelmsford, Mass.; P. Narus, St. Petersburg, Fla.; A. Jonis, Nashua, N. H.; S. Vaičiūlonis, Chicago, Ill.; J. Saulėnas, M. Bradauskas, Detroit, Mich.; J. Galminas, Dearborn, Mich.; J. Gritz, M. Stašienė, Cambridge, Mass.; J. Bagdonas, Berea, Ohio; F. Sutkaitis, Cleveland, Ohio; A. Bekešius, Ona Galinat, Rochester, N. Y.; Sophie Petkus, Ona Dobinis, M. Stakoff, Geo. Wareson, Brooklyn, N. Y.; M. Stanis, Baltimore, Md.; P. Lawrence, Rumford, Me.; P. Poškus, Rahway, N. J.; A. Šimkus, Hightstown, N. J.; S. Milevas, Frank Stankus, Linden, N. J.; J. Mack, Elizabeth, N. J.; Elizabeth Ecenia, Tampa, Fla.; V. Daunis, Union City, Conn.; Ed. Kelly, Brockton, Mass.; A. Latožius, M. Vosylius, Waterbury, Conn.; H. Kairys, Pittsburgh, Pa.; P. Augutis, N. Haledon, N. J.

— 0 —

Anksčiau gauta \$895.51. Dabar įplaukė \$677.12. Viso gauta \$1,572.63. Dar reikia \$3,427.37.

— 0 —

Gražiai pasidarbavo virš minėti vajininkai. Gauname daug naujų prenumeratų siuntinėti į Lietuvą. Svarbu ir čia gauti naujų skaitytojų. Pagelbėkite skaitytojais, savo vajininkams. Lai jūsų miestais gražiai pasirodo vajuos lentelėje. Ačiū jums, gerieji prieteliai, už dovanas laikraščiu.

"Laisvės" Administracija

J. A. Bekampis

Mano atsiminimai iš gyvenimo Jungtinėse Valstijose

(Tęsinys)

Tai vienas iš lietuvių didesnių veikalių, kuriame dalyvauja suvirš 30 aktorių. Rutvilės rolę vaidino Elena Pajauskaitė, Trainaūcio — L. S. Kupčinskas, Gavydo — V. Turauskas, Monte — K. Motuza, Gadienė — A. Pranaitis, Mongalio — A. Grudžinskas ir kiti.

Veikėjų ir aktorių šenandoričiams nestokavo. Aktyviškumo pasižymėjo V. Rudminas, A. Baniulis, A. Kuržinskas, J. Surdokas, J. Smalenskis, F. Balčiūnas, Naravas, E. Gruzinskiūtė, P. Jurgeliūtė ir kiti.

Šenandoričiai palaikė chorą, kuris per daugelį metų, linksmino ir žavėjo visos apylinkės lietuvių mainierius. Chorui vadovavo Konstantas Bubnys.

Mahanoy City Bačkaukas per ilgus metus leido laikraštį "Saulė". Tai buvo savo rūšies įdomus laikraštis ir su savo "Taradaika" (Tokių vardu laikraštys buvo skyrius.) "Saulė" ilgiausiai mainierių apylinkė užsilaikė.

Su mainų darbu apsipratau, bet darbas buvo sunkus ir pavojingas, tai prie jo nepritapai. Čia darbas taip pat nepatiko, vėliau dirbau Centralia, Dunmore, bet niekur prie jo nepritapai. Galų gale nusprendžiau mainais apsieiti, nes nesimantė man gyvenimo ateities. Tuo laiku patyriau, kad į Ameriką atkeliavo Pranas Puskunigis ir jis gyvena Čikagoje. Jis buvo man gerai pažįstamas iš Lietuvos, ir kartą net dalyvavome veikime prieš caro valdžią. Patyręs jo antrą, parašiau jam laišką, aprašydamas savo klajones po mainas. Pranas parašė man laišką, kuriame kviečia mane atvažiuoti pas jį į Čikagą.

Nudžiugavęs gavęs nuo jo pakvietimą ir sutvarkęs savo reikalus, pagavęs traukinį ir išvažiavau į Čikagą.

Chicago, III.

Į Čikagą atvažiuavau vasario mėn., 1909 metais. Puskunigis gyveno Wabansia Ave., tarp Milwaukee ir North Aves. Kadangi jau tada mokėjau šiek tiek anglų kalbos, tai, paklauses informacijų, vietą suradau be jokio klaidžiojimo. Puskunigis buvo vedęs ir abudu su žmona dirbo prie kriaučių: jis lygino (prosinio) vyriškus žiponus, o žmona rankomis siuvo žiponams skyles. Turėjo išsinuomavę namą ir pas juos gyveno daug įnamių (burdingierių). Gyveno ten Puskunigio brolis Juozas (Malūnėlis), Vincas Česna, Antanas Sideravičius ir vėliau apsigyveno Antanas Karalius ir jo žmona.

Visi priklausė prie socialistų 81 kuopos. Visi buvo veikėjai darbininkiskame judėjime, o broliai Puskunigiai, prie to, buvo pabėgę nuo caro valdžios, nes dalyvavo revoliuciniame judėjime. Buvo smagu ir linksma gyventi kartu su vienišiais draugais, ypatingai su Puskunigiais, nes Lietuvoje mūs laukas prieidavo arti jų gyvenvietės, kol jie gyveno Katilių kaime. Mes buvome jaunystės draugai. Vėliau Puskunigis savo ūkį pardavė mano dėdei Baltrušaičiui, o pats apsigyveno prie Naumiesčio (Kudirkos), nusipirkdamas malūną. Kadangi visi puskunigiai dirbo prie kriaučių, tai ir man pagelbėjo gauti darbą tame amate.

Puskunigiai prie kriaučių buvo išdirbę jau porą metų, tai jie buvo įgudę, geri darbininkai tame amate. Man ėmė laiko, kol išsimokinau prosyti žiponus. Iš pradžių turėjau prosyti siūles ir gavau keletą savaitei užmokesčio tik 3 dolerius savaitei, už 60 valandų darbą. Dirbau su širdgėla, nes reikėjo sunkiai dirbti už taip menką mokestį. Buvau labai nepatenkintas darbo sąlygomis, širdyje buvo daug nepasitenkinimo, bet grūmiausi su gyvenimu, žengiau vis į priekį. Pramokęs šiek tiek darbo, prašiau daugiau mokesčio. Gaunu pakelti pusdolerį arba ir dolerį. Už kiek laiko vėl reikalauju pakėlimo. Gavau pakelti iki \$6 savaitei. Aš vis tiek nepatenkintas, reikalauju daugiau mokesčio. Bosas davė dirbti nuo kavalkų, sakydamas, kad dirbant nuo kavalkų galėsiu uždirbti daugiau. Tiesa, kada būdavo pakankamai darbo, galima buvo užsidirbti daugiau, bet to darbo ne visados būdavo.

Išdirbęs apie porą mėnesių, su tuo

darbu apsipratau, bet prosyti siūles nėra joks amatas. Draugai, ypatingai Puskunigiai, patarė išsimokyti prosyti žiponus. Jie abudu buvo preseriai ir užsidirbdavo apie \$12 per savaitę. Su Puskunigių pagalba prasimokinau prosyti žiponus ir įtaisė man preserio įrankius, tai aš ir gavau nedidelę lenkų kriaučių dirbtuvėje preserio darbą. Kada aš pradėjau ten dirbti, tai jie greit pastebėjo, kad aš nesu preseris, bet tik mokinys, bet jie suteikė man progą ten dirbti, nes jie turėjo tuo laiku daugiau darbo, negu vienas preseris galėjo padaryti. Ot čia ir buvo man gera proga išsimokinti prosyti žiponus. Dirbau nuo kavalkų ir pasidarydavau \$7-8 per savaitę. Tai buvo mažas mokeskis, bet ne tame svarba, kiek uždirbau—buvo svarbu išsimokinti amatą.

Toje dirbtuvėje išdirbau apie 4 savaites laiko ir tas darbo perversius vienam preseriui pasibaigė. Su tuo pasibaigė ten ir mano darbas. Netekau darbo, bet tapau preseriu.

Tais metais Chicago drabužių siuvyklose buvo plėtimosi laikotarpis. Buvo statoma daug didelių, daugiausia keturių aukštų siuvyklų. Kaip tik tas siuvyklas pastatė, taip greit jose pradėjo dirbti. Pasidarė didelis siuvėjų reikalavimas, ir buvo lengva gauti darbą, ypač jau mokančiam dirbti prie kriaučių. Tais metais vien Hart, Schaeffner Marx pastatė 6 pastatus, kiekvienas 4 aukštų, ir kiekviename aukšte dirbdavo po keletą šimtų darbininkų.

Dirbtuvių skaičius padidėjo, suverbuota buvo daug darbininkų, bet kriaučių pramonė nepakilo ant tiek, kad būtų galėjusi suteikti darbo visiems darbininkams. Kriaučiai beveik visi dirbo nuo kavalkų, o darbo buvo mažai. Pas kriaučius Čikagoje pasireiškė krizė. Daugelis dirbtuvių dirbo 2-3 dienas savaitę. Daugelis kriaučių vaikštinėjo gatvėmis, slampinėjo po dirbtuves ieškodami darbo.

Kai tik darbininkų atsiranda prie dirbtuvės durų, ieskančių darbo, tas sukelia pas darbuotojus apetitą numušti darbininkams uždarį. To dar neužtenka — juos spaudžia ir su darbu. Jeigu normaliu laiku tu gali išlyginti žiponą per valandą laiko, tai darbas sumažėjus tu turi dirbti dubeltą laiką. Egzaminierius tau lipa ant kulnų, ir tiek. Jeigu tu gražiai nudailinsi žiponą, jis vis tiek surašo jį kreida ir tu turi jį antru kartą perprosyti, ir tiek. Formanai panašiai elgėsi su visais darbininkais. Darbininkas turi išbūti visą dieną dirbtuvėje, o uždirbti tik pusę tiek pinigų, kiek uždirbo paprastai normaliu laiku. Mes ti darbu tu negali, nes, darbas sumažėjus, kitur darbo negausi. Tai darbininkai taip ir vargsta — pyksta, nervinasi. Tarp darbininkų kyla nepasitenkinimas. Bręsta kovingumo, pasipriešinimo dvasia. Tuo metu tarp kriaučių unijos nebuvo, ir jie turėjo labai menką supratimą apie ją. Gyveno ant bosų ir formano malonės. Darbininkų persekiojimas, prispauda ir išnaudojimas buvo ant kiekvieno žingsnio. Darbininkai išsiskirstė, pasidalinę į daugelį tautų: žydai, bohemiai (čekai), italai, lietuviai, vengrai, rusai, vokiečiai, lenkai ir t. t. Ir beveik visi buvo ateiviai, tik labai mažą dalelę galėjo susikalbėti anglų kalba. Visi kalbėjo skirtingomis kalbomis, mažai iš jų galėjo susikalbėti vienas su kitu.

Toks darbininkų tautiškas pasidalinimas buvo naudingas darbdaviams. Augant kriaučių tarpe nepasitenkinimui, lietuviai preseriai, rodos, kovo mėnesį, 1910 m., buvo sušaukę susirinkimą organizavimui visų tautų preserių į uniją. Susirinkimas įvyko North Side pusėje, apie Ashland ir North Aves. Tame susirinkime dalyvavo apie 50 asmenų. Sušaukimui to organizatyvio susirinkimo daugiausia pasidarbo lietuvių preseris Bonkevičius. Šiame susirinkime nedalyvavo joks organizatorius arba kalbėtojas nuo United Garment Workers unijos. Susirinko daugumoje lietuviai preseriai, nors buvo atsilankę žydų, rusų ir lenkų.

Tame susirinkime man pačiam teko kalbėti. Kalbėjau lietuvių ir rusų kalbomis. Aš neilgai kalbėjau, bet kalbėjau jautriai ir širdingai apie organizavimą

Rašytojo Filipo Bonoskio pasirodymas per Tarybų Lietuvos televiziją

Atsakymai į apžvalgininko klausimus

KL. Mūsų žiūrovams labai įdomu išgirsti jūsų nuomonę apie mūsų šalį, nuomonę, kurią susidarėte per pastarąjį savo lianykumą. Taip pat norėtume išgirsti, kaip žiūrite į paskutinius įvykius Jungtinėse Valstijose?

At. Kiek galedamas pasistengsiu atsakyti.

KL. Kaip ilgai jūs svečiuojatės Lietuvoje?

At. Beveik tris mėnesius. Bet Lietuvoje aš lankausi jau trečią kartą. Pirmą sykį — 1959 metais, antrąjį — 1960 metais, o dabar trečiąjį.

KL. Kiek mes žinome, šį kartą lankydami jus užsibūrežė tikslą — surinkti medžiagą knygai. Juk taip? Ir kokio pobūdžio knygą užmanėte?

At. Taip, būdamas rašytojas, aš visada galvoju, kaip tat, ką pamatau, panaudoti vėliau kokiam savo rašomai knygai. Be to, kadangi mano tėvai buvo lietuviai, — nors ir esu gimęs Jungtinėse Valstijose, — aš visada didžiai domėjaisi savo tėvų šalimi ir norėjau pats ją pamatyti. Dabar, ją išvydęs, noriu papasakoti kitiems — ypač kitiems amerikiečiams. — ką aš čia išvydau.

Išpūdiu apie Lietuvą knygą šiaip sukelty susidomėjimą ne didesnį, kaip galima tikėtis iš eilinės kelionės įspūdžių knygos. Tačiau, padėtis nėra tokia paprasta. Pavyzdžiui, Amerikoje nėra išleista nė vienos knygos anglų kalba apie dabartinę Lietuvą (dabar jau turime LLD išleistą "Lithuania Past and Present". — Redakcija). Yra tokių amerikiečių, kurie žino daugiau, kas yra mėnulyje, negu apie tai, kas vyksta Lietuvos gyvenime.

Ir tai ne atsitiktinis dalykas. O būkite tikri, jei čia padėtis būtų bloga, amerikiečiai turėtų keletą knygų

apie dabartinę Lietuvą! Ir kaip tik todėl, kad čia padėtis nebloga, ir tylima apie Lietuvą. Mano tikslas ir yra nutraukti šią tylą.

KL. Apie ką jūs ketinate rašyti?

At. Apie paprastus gyvenimo faktus. Apie jokių stebuklus. — Jeigu nelaikysite stebuklu to fakto, kad gyvenimas čia toks normalus po tokio baisaus karo, po tokios daugybės tragedijų. Tai panašu į stebuklą. Jeigu tat stebuklas, tai patį liaudis jį padarė, ir apie tai reikia papasakoti.

KL. Mes lauksime jūsų knygos. Bet dabar grįžkime prie įvykių jūsų paties šalyje.

Ar galite mums paaiškinti, kas atitiko per pastaruosius rinkimus, kada buvo išrinktas prezidentas Džonsonas? Kaip tat įvyko? Ar jis geresnis, negu kad būtų buvęs Goldwateris?

At. Vietnamo karo atžvilgiu — ne, jis ne geresnis už Goldwaterį. Tam tikru požiūriu jis yra blogesnis, nes Goldwateris nebuvo demagogas, o Džonsonas toks yra. Džonsonas vis kalba apie "taiką ir taiką", o švaistosi kardu; Goldwateris niekad nekalbėjo apie taiką, tik apie karą. Ir jis ir dabar mano, kad Džonsonas dar nežengė pakankamai toli, ir iš kraštutinių dešiniųjų pusės dar spaudimą Džonsonui plėsti karą dar toliau — pavyzdžiui, užpulti Kiniją.

KL. Kaip patys amerikiečiai žiūri į šį karą?

At. Priklausomai nuo to, kokius amerikiečius turite omeny. Goldwaterio pasekėjai nori platesnio karo. Džonsono pasekėjai, nors sutrikę ir sunerimę, mano, kad dabartiniai veiksmai reikalingi "sulaikyti komunistams".

"Komunizmo" jie laiko kiekvieną blygę pasaulį —

je, kokią tik gali įsivaizduoti. Pavyzdžiui, vargu ar vienas amerikietis iš dešimties galėtų patikėti, kad po šios transliacijos aš laisvai vaikštinėsiu Lenino prospektu ir niekas manęs netrukdytų — ar išvydęs mane televizoriuje — net nepokos per daug, nes žmonės čia mandagūs.

Kiek amerikiečių žino, pavyzdžiui, kad rugsėjo pirmąją šio miesto gatvės buvo pilnos moksleivių, kurie nešė gėles savo mokytojams? Ar tad prieš šitokią blygę pasaulis turi skelbti žūtutinį karą, koks kovojamas Vietname, naudojant napalmą ir dujas?

Matote, kaip gali būti svarbi — grįžtant prie ankstesnio klausimo, — knygą apie Lietuvą, apie šiandieninę Lietuvą. Tiesa apie Lietuvą taip pat yra tam tikru mastu tiesa ir apie Vietnamą. Jei žmogus patiki viena tiesa, jis patiki ir kita.

Didelė ir vis didėjanti amerikiečių dalis nepritaria karui Vietname, ir ypač studentinis Amerikos jaunimas. Prieš penkiolika metų studentinis Amerikos jaunimas buvo vadinamas "tyliąja karta", kurią įbaugino tylėti represijos ir kartizmas. Šiandien to nebėra. Amerikos jaunimas šiandien nebetyli.

KL. Mes visi baisiamiesi skaitome apie negrų aukas Los Anжелų mieste. Kaip jūs tai paaiškintumėte?

At. Aš stebiuosi, kad to neatsitiko anksčiau. Aš nesistebiu, jeigu tat pasikartotų bet kuriame Jungtinių Valstijų mieste.

Priežastis paprasta. Nors 1865 metais negrų vergija buvo panaikinta, bet jie liko vergai. Šimtą metų negrai vergavo beveik taip, tarsi būtų sukaustyti grandinėmis. Jų darbo atlyginimas buvo žemiausias, jų sveikatos būklė blogiausia, jų gyvenimo sąlygos ap-

vertiniausias. Vidutiniškai negras gyveno 6—8 metais trumpiau, negu baltas. Kai kuriose šalies dalyse jis negalėjo balsuoti. Dažnai jis galėjo būti — ir faktiškai buvo — užpuolomas fiziškai, jis aiškiai buvo diskriminuojamas, jis neturėjo jokių teisių, o ypač Pietuose, kurias turėjo baltasis, kad ir koks bemokslis, smurtiškas ir moraliai smukęs jis būtų.

Tai buvo savotiškas amerikietiškas nacizmas, tik su tuo skirtumu, kad jis truko šimtą metų, ir dar ir dabar tebetrunka. O šiandien, kada visas pasaulis, ypač kolonialinis pasaulis, žengia į laisvę, kodėl negalėtų žengti ir Amerikos negras?

Ir jis žengia. Jei jo pavigėjai jį šauda, kaip atsitiko Los Angelese, vadinasi, jis tikrai kovoja už laisvę.

Bet, patikėkite manimi, tie šūviai, kurie girdėjosi visame pasaulyje, negali sustabdyti kovos už laisvę Amerikoje, kaip jie negali sustabdyti pasipriešinimo Vietname.

KL. O jeigu mes valandėlei nutoltume nuo rimtų dalykų prie lengvesnių?

At. Gerai. Šiandieniniame pasaulyje pernelyg daug rimtų dalykų. Ką jūs norėtumėte išgirsti, kas būtų ne taip rimta?

KL. Na, pavyzdžiui, ar tiesa, kad prezidento Džonsono dukterė tapo katalike, nors pats prezidentas, man rodos, yra baptistas?

At. Taip, tai tiesa.

Ar jūs žinote, kad Amerikoje, ypač nuo tada, kai Kenedis tapo prezidentu, — o jis juk buvo katalikas, — tam tikri Amerikos turtuoliai laiko esant prašmatnu tapti kataliku. Kuo jie turtingesni, tuo labiau juos vilioja Roma. Matyt, savo gyvenime pasigesdami dvasinio prado, jie ieško jo imantrioje katalikų bažnyčios liturgijoje ir absoliutizme. Ne taip seniai į katalicizmą Amerikoje žiūrėta įtariai. Bet dabar katalicizmas madingas.

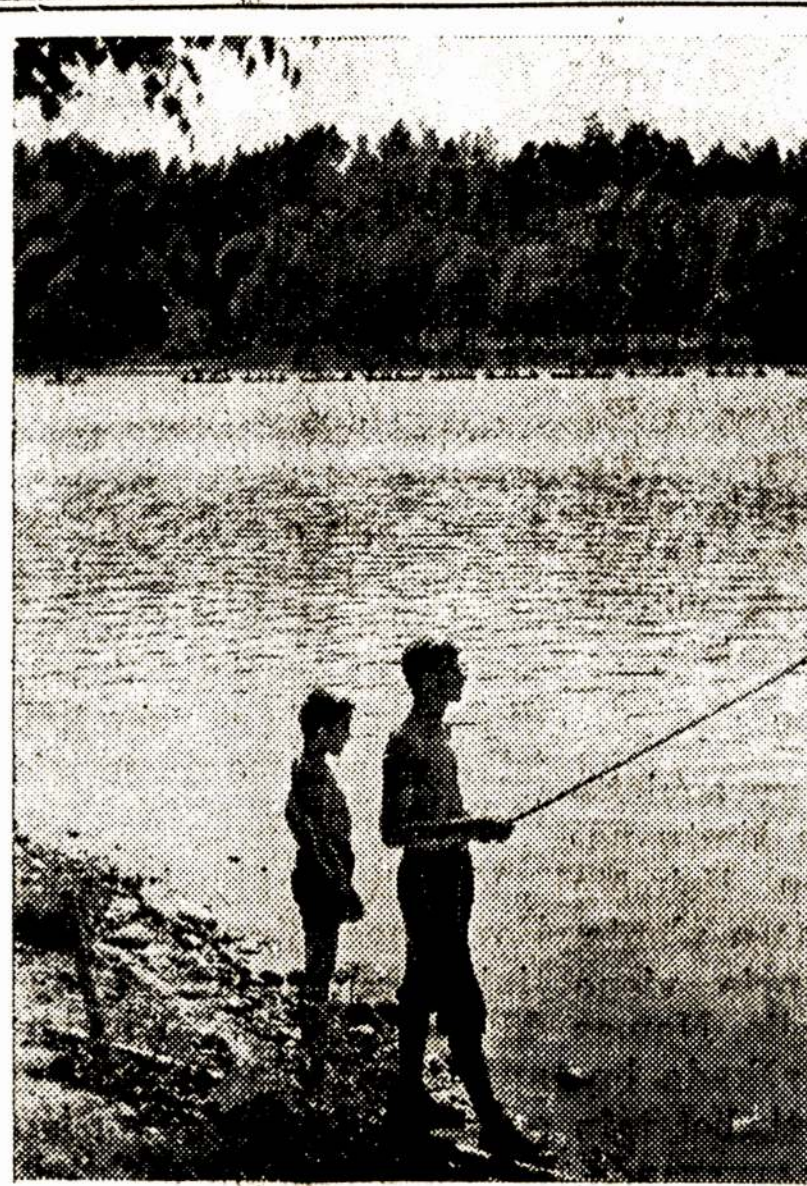
KL. Ačiū jums. Mums tai dar nesuprantama, o taip pat daugelis kitų dalykų, kurie šiandien dedasi Amerikoje.

At. Aš taip pat visko nesuprantu. Bet šioje šalyje aš gimiau ir kaip rašytojas turiu paskirti visą savo energiją kiek galint daugiau suprasti Ameriką ir kalbėti apie tai ne tik užsieniečiams, bet pirmiausia patiems amerikiečiams, kurie, galimas dalykas, suprantą savo šalį už vis mažesnia.

Apie Ameriką aš neklydžiamas galiu pasakyti, kad prasti jos žmonės nenori karo, kaip ir jūs. Rašytojai ir publicistai turi apie tai kalbėti, politiniai ir kultūriniai susitikimai turi tat aiškinti.

Norėčiau manyti, kad man gal nors dalinai pasiseks pašalinti tą klaidingą supratimą, kuris slypi eilinio amerikiečio sąmonėje apie socializmo pasaulį. Manau, gal taip elgtusi kiekvienas kitas doras amerikietis, būdamas mano vietoje. Jei man pavyks padėti geriau suprasti tiesą apie Lietuvą, aš būsiu patenkintas.

Užrašė J. Subatavičius Vilnius, 1965. IX. 6.

Dviese prie Nemuno

si visų tautų preseriais į uniją. Mano agitacija organizuoti visiems preseriams į uniją buvo sutikta šilta, ir prisirašė prie United Garment Workers unijos apie 20 preserių. Tai buvo padaryta pradžia Chicago kriaučių organizavimui į uniją. Tuo vardu buvo unija, kurios ofisas buvo New Yorke. Unijos prezidentas buvo Rickert. Tos unijos vadovai nesirūpino organizuoti kriaučius į uniją.

(Bus daugiau)

Džiaugsmą nešu

Kraujas gali užtrokšti,
Maitinamas sustingimu.
Vidudienų baltą puokštę
Kaip džiaugsmą širdy nešu.

O gatvių triukšmingos lūpos
Dalina saulų šimtus.
Chalatais žaliais susisupe,
Stypčioja liepos ratu.

Dienos prakaituotos rankos
Glosto skruostus, akis.
Mašinoms kažko neužtenka,
Jos visą dieną saulę taškys.

Ar gali kraujas užtrokšti
Nuo triukšmo ir laimės lašų?
Vidudienų baltą puokštę
Kaip džiaugsmą širdy nešu.

Rimgaudas Graibus

T Ė V Y N Ė

Pasipuošus kalvom ir pušaitėm
Tėviškė — gimtinė mana.
Virpa gluosniai upelių pašlaitėm
Ir skambi vyturėlio daina.

Tėviškėle, manoji Tėvyne,
Tu kasdien vis gražesnė darais.
Bėga saulė per skaisčią žydrynę,
Supas beržas žaliais pumpurais...

Pasipuošus kalvom ir pušaitėm
Tėviškė — gimtinė mana,
Virpa gluosniai upelių pašlaitėm
Ir skambi vyturėlio daina...

Janytė Kaladinskaitė.

VIII klasės mokinė

Ignalinos raj., Svedriškės 8-metė mokykla

Lietuvos žurnalistas apie Kentucky valstiją

(Tąsa iš 3-čio pusl.)

Prieš penkerius metus Hazardo apylinkėse veikė 30 stambių kasyklų. Jose dirbo apie penkis tūkstančius darbininkų, priklausantių Jungtinei angliakasių unijai. Betgi veikusias čia anglies kompanijas, neatlaikydamos naftos pramonės konkurencijos, smuko. Visos kasyklos, išskyrus vieną, uždarytos. Tiesa, kiek pagausėjo smulkios kasyklų, kuriose dirba po kelias dešimtis darbininkų, bet jie uždirba kelis kartus mažiau, negu gaudavo, dirbdami stambiose kasyklose, kuriose buvo sudaryti kontraktai su Jungtine angliakasių unija.

Darbininkų judėjimas

Didėjant nedarbui, prieš keletą metų Hazarde ir jo apylinkėse buvo sustiprėjęs darbininkų judėjimas. Ryšium su tuo, kaip mums pasakojosi vietos laikraščio "Hazard Herald" redaktorius Gernis Horman, spaudoje buvo imta rašyti, kad, girdi, "komunizmas ateina į kalnus." Reakcija griebėsi represijų, kai kurie aktyvesni darbininkų judėjimo dalyviai buvo suimti. Jų tarpe buvo ir Gibsonas. Jam prikišo kaltinimą tariamu dalyvavimu samokse, norint susprogdinti geležinkelio tiltą prie Hazardo. Žinoma, tai buvo prasiimanymas.

Šiuo metu komitetas plečia kampaniją prieš anglies kasimą atviru būdu. Čia daugelyje vietų anglis yra netoli žemės paviršiaus. Anglies kompanijos, norėdamos gauti didesnius pelnus, nuvaro žmones nuo jų žemės sklypelių, po to buldozeriais nuima sluoksnį ir kasą anglį atviru būdu. Nuo to nukentčia ir gamta ir žmonės, kurie turi apiešti savo gyvenamas vietas. Komitetas taip pat renka aukas ir dalija maisto produktus, drabužius, teikia kitą paramą tiems, kuriems ji labai reikalinga.

— Iš viso, daugelio žmonių padėtis čia labai sunki, — sako Gibsonas. — Mes norime, kad šiame rajone būtų pastatytos pramonės įmonės, kad žmonės galėtų gauti darbo ir pakenčiamai gyventi.

Šiuo metu Hazardo apylinkėje veikia tik viena stambi kasykla. Tai Melynojo deimanto anglies kompanijos kasykla Nr. 1, esanti Lezervude. Kompanija buvo sudaranti su Jungtine angliakasių unija kontraktą, pagal kurį darbininkams buvo mokamas gana neblogas atlyginimas, užtikrinęs jiems visiškai pakenčiamą gyvenimą. 1964 m. pradžioje kompanija nutraukė kontraktą. Darbininkams sustreikavus, kasykla septynis mėnesius buvo uždaryta, o po to kompanija paėmė ir darbą kitus — streiklaužius, kurie sutiko su jos pateiktomis sąlygomis. Streiklaužius teko gabenti pro piketus ir darbą ir iš darbo su policijos apsauga. Kartą įvyko susidūrimas, kurio metu vienas streiklaužys buvo užmuštas. Kompanija pasistengė suvesti kaltę streikuojantiems darbininkams. Po to teismas uždraudė streiki-

ninkams prieiti arčiau prie kasyklos ir išstatyti daugiau kaip du piketus po keturis darbininkus.

Su piketininkais

Tolokai nuo kasyklos, prie plento, iš kurio suka kelias į kasyklą, sutinkame keturis piketininkus. Čia pat prie stulpo, apramstyto užrašais, skelbiantis, jog šioje kasykloje su angliakasių sąjunga nesudaryta sutartis. Darbininkai pasakoja, kad streikas tęsiasi jau antirus metus. Streikininkų padėtis labai sunki, tačiau jie pasiryžę tęsti kovą, kol bus atnaujinta sutartis.

Nutariame pavažiuoti iki pačios kasyklos, kaip sakoma, išklausti antrosios pusės. Piketininkai juokiasi, sako, kad niekas mūsų iš tolo neprisileis, nekaltės su mumis. Mes patys irgi taip pat manome, betgi ryžtamės pamėginti — o gal pavyks.

Prie kelio, vedančio iš plento pakalnėn kasyklos link, iškabintas kompanijos skelbimas, kad čia — privati nuosavybė ir draudžiama įžengti bet kam, kas negyvena kasyklos gyvenvietėje ar nedirba kompanijos žinioje. Bet mes nesustojame ir leidžiamės vingiuotu keliu žemyn.

"Antroji pusė"

Kasyklos valdybos patalpose sutinkame buhalterį Kyną. Jis sako, kad kasyklos valdytojas ką tik nusileidęs į kasyklą ir su juo nesą galima susirūti telefonu. Pats gi jis nerodo jokio noro kalbėtis su mumis.

Nutariame palaukti kasyklos valdytojo. Dairomės aplinkui. Čia pat įrengta didelė kompanijos parduotuvė. Prie įėjimo į ją sudėję ant žemės valgo penki angliakasiai — streiklaužiai, arba, kaip juos čia vadina, skebai. Visi tylūs, nelinksmi, tarytum žemę pardavę. O aplink vaikščioja Forestas, apsirengęs angliakasio drabužiais. Forestas kategoriškai atsisako kalbėtis su mumis apie kasyklą, siūlydamas kreiptis visais klausimais tiesiogiai į kompanijos vadovybę.

(Bus daugiau)

New Yorkas. — Miestas paskyrė \$50,000,000 pagerimui parkų.

St. Petersburg, Fla.

Iš gražios pramogos

Pažangiečiai neužmiršta savo gerų mirusių draugų, kurie pasižymėjo apšvietos remimo reikalais. Spalio 23 d. gausiai svečių ir vietos žmonių susirinko išklausti ryškios programėlės pristatymui draugų Antano ir Marcelės Gailiūnų.

Dainomis ir vertingomis kalbomis lietuviškai ir angliškai buvo nušviestas Gailiūnų nueitas gyvenimo kelias. Dainos mylėtojų grupė vadovybėje Adelės Pakalnišienės liūdnam sudainavo "Ko liūdi, berželi"... Dainininkai susirikiavę į eilę tartum sargyboje stovėjo, kai buvo prabilta apie mirusiųjų draugų praeitį.

Po liūdnės valandėlės dainininkai užtraukė linksmas daineles, kurios žavingai, gražiai skambėjo. Pasikutinės dvi sudainavo visa publika.

Nemenkai atvyko svečių iš arti ir toli. Iš Tampa miesto Jonas Ketčius ir Marjona Prakevičienė. Petras ir Stasė Ruliai iš Newport Richey. Draugų Smūdinų sūnus Stasys iš Bridgewater, Mass. Jonas ir Mikasė Ruliai iš Rockford, Ill. Šie pasirodė šiame mieste apsigventi. Robertas ir Elma Brewers iš Stratford, Conn. Pastarieji, kaip žmonės pasakoja, jau perkasi gyvenimui namą. Atrodo, jog St. Peterburgo kolonija auga ir auga. Šį rudenį į pramogą daug svečių atvyko, nepoilsą sulauksime daugiau ir daugiau.

Iš ilgokų atostogų Rochester, N. Y., grįžo mieli draugai Siurvilai.

V. V.

St. Petersburg, Fla.

Atitaisymas

"Laisvės" Nr. 83 pažymėta, kad trims draugams su puolė gimtadieniai; naujam nariui Wm. Stakėniui, o turėjo būti Nikodemui Johnsonui. Kita klaida. Jonas Simėnas švencia 88 m., turėjo būti aštuoniasdešimtąjį gimtadienį.

—:

LLD 45 kuopos susirinkimas įvyks lapkričio 7 d., 11 val. Po susirinkimo bus išduoti pietūs. Nariai susirinkite su naudingais organizacijai sumanymais. Kviečiami pasiklausti svarstymų ir papietauti.

Vikitis

MIAMI, FLA.

Sveikinimai LLD 50-metinei sukakčiai

LLD organe "Laisvėje" jau buvo minėta, kad LLD 75 kuopa nutarė pasveikinti LLD su 50 metų kultūrinės veiklos sukaktimi ir palinkėti toliau veikti ir plėsti kultūrinį darbą.

Šiuo rašinėliu norime pareikšti, kad ir pavieniai nariai sveikina savo brangią organizaciją, kurioje jie kadaise buvo veikėjais ir organizatoriais. Ypač Miami, kur veikia socialinis klubas, kur vyksta sveigos kas sekmadienis ir dažnai šokiomis dienomis, mes turime visas progas susieti, pasikalbėti, pasitarti kultūrinės organizacijos reikalais.

Čia mes sutinkame geriausią kultūrinį darbą mėcenatą Joną Smalenską, kuris apdovanoja mus dar šiltais iš Lietuvos laikraščiais ir žurnalais. Ir tik prisiminus LLD 50 metų kultūrinės veiklos sukakties jubiliejų, Jonas pagyvoja. Ir Jonas atskaitė penkias dešimtes (\$50) jubiliejuiam LLD pasveikinimui. — Tai tik po vieną dolerį už kiekvieną draugijos gyvavimo metus, — Jonas pratarė.

Žinome, kad ne visi tiek išgali, kiek Jonas Smalenskas. Bet ir mažesnės LLD-istai, jos organai "Laisvė" dovanėlės labai reikalingos. Štai pavieniai nariai ir geri draugijos prieteliai, kurie sveikina LLD su dovanojimu:

Po \$5.00 — S. Jurevičiai, A. M. Valilioniai, V. Bovinas, C. N. Tamošiūnai. Po \$2.00 — J. M. Koch ir J. Swort. Po \$1.00 — A. Paukstienė, B. White, Ig Urbonas, A. Bečienė, A. Navarenskas, J. Sukaits, K. Aleksynas, J. Paukštaitis, R. Chulada, S. Grublinas, J. M. Krupp, S. Zavis, A. P. Gabrėnas, G. Danis, O. Šimkus, Mary Clea, E. Žekonienė, J. Balčiūnas, E. G. Mikitai ir V. J. Stankai.

Gal mes dar nepasivijome su sveikinimais sanpetriečiu, bet nuo pavienį bus \$94.00. Kuopa prisideda su \$50, — tai visgi geriau vėliau, negu nieko. Mūsų pavieniai, kurių šiame sąraše nėra, dar gali prisidėti prie šių sveikinimų mūsų kultūrinei LLD.

V. Bovinas

Santa Monica, Calif. — Tarp studentų yra taip didelis priešingumas karui Vietname, kad, kai kurie kalba už organizavimą amerikiečių brigados, kuri padėtų vietnamiečiams kariauti prieš JAV intervencijos jėgas.

Dabartiniai keliai Tarybų Lietuvoje

Lygūs, kieti, gražūs dabar Lietuvoje keliai. Dar prieš keliolika metų Lietuvoje buvo maža plentų, bet ir tie buvo duobėti, išdaužyti. Daugumas vieškelinių, vieškelinių, buvo duobėtos klampynės, per kurias vos išklampodavo arkliai.

Dabar jau dauguma kelių yra lygūs, asfaltuoti plentai. Kur buvo vieškeliai, ten dabar asfaltuoti plentai. Buvę vieškeliai ir sunkeliai, keliai yra nužvyruoti, kieti, lygūs. Kalnai prakasti ir pro juos padaryti tiesūs, lygūs keliai. Slėniai užlyginti. Pelkės nusausintos.

Važiudamas per Lietuvos provinciją, kaimus ir laukus matai jėvų laukus (pelkių nebematyti), matai kaimus, elektra apšviestus. Per laukus eina elektros stulpų linijos, kurios labai pagražina Lietuvą. Klampynės ir pusnys, kurios anksčiau budavo keliuose, kurios trukdydavo susisiekimui, dabar yra likusios tik prisiminimuose. A n kščiau vieškeliuose, vieškeliuose automašinos gerai važinėti galėjo tik vasarą, o dabar automašinos, motociklai, dviračiai važinėja per visus metus. Nebėra keliųose klampynių, nebėbūna pusnių, kurios trukdytų susisiekimui.

Labai patogų ir malonų dabar Lietuvoje važinėti kietais, lygiais, asfaltuotais keliais.

Valėika Povilas, J.

Bridgeport, Conn.

Per 20 dienų fašistiniai elementai du kartus bombomis atakavo žydų sinagogą. Pasirodo, kad jie buvo įsigavę į vidų, nes ten išpauštė svaistikos ženklą.

—:—
I miesto valdininkus kandidatų statė trys partijos: Demokratų, Respublikonų ir Socialistų. Demokratai dabar valdo miestą, o Socialistų majoras pirmiau buvo per 20 metų.

J. S.

SAKO, KAD GAUNA IŠ ERDVIŲ SIGNALUS

Maskva. — Tarybų Sąjungos astronomas Večeslavas Slišas sako, kad TSRS prietaisas "Zondas-2", kuris į erdves paleistas 1964 m. lapkričio 13 dieną, užrekdavo apie šimtą iš erdvių radijo signalų.

Sako, kad tie signalai yra galingesni, negu Zemėje žmonės pasigamina.

NASHUA, N. H.

Liūdna Dvejų Metų Sukaktis

PETRO GAIDŽIO

Lapkričio 2 d., 1963 m., išsiskyrė iš gyvųjų tarpo, palikdamas savo mylimą žmoną Rožę ir sūnų Petrą Gaidį ir šeimą.

Mes prisimename šią liūdną sukaktį, tarmė: lai būna tau, mūsų mylimas, amžina ramybė.

Rožė Gaidienė, žmona

Petras ir Mary Gaidis

sūnus, jo žmona ir anūkai

PHILADELPHIA, PA. & VICINITY

HELP WANTED MALE

UPHOLSTERER
Steady. Custom Shop, C. C. Apply
AUTHENTIC
FURNITURE COMPANY
2109 Lombard St. LO. 3-5669
(87-88)

BAKER
For bench and oven work in high class Retail Shop. 5 day week. Write or call
MARY ELLA PASTRIES
3025 French Street, Erie, Pa.
(87-88)

MACHINE OPERATORS
For production work. Good opp. Steady work. Inquire between 9 A. M. & 5 P. M.
UNITED RING & SEAL CORP.
369 Warren Ave., Stirling, N. J.
(87-89)

REAL ESTATE

HOUSE FOR SALE
Lovely 6 room house, fully air-conditioned. Oak Lane vicinity, opposite Park. Contains many unusual features. F.H.A. approves.
LI. 8-1027
(87-91)

MALE and FEMALE

MEN & WOMEN
Full or part time openings in local suburban areas. We train. Let us show you how to earn \$3.50 plus per hour. FULLER BRUSH CO., HI. 9-2370, MA. 2-2484, KI. 3-2449.
(84-88)

WANTED AT ONCE
Experienced Power Shear Operators
And welding maintenance Men (Trouble shooting on spot (Welding Machines)
Also
Power Brake Operators & Power Press & Brake Set-Up Men
Exp. Sheet Metal Layout Men
HILLSIDE METAL PRODUCTS INC.
300 Passaic St., Newark, N. J.
(85-87)

Cleveland, Ohio

LLD 22 ir 190 kuopų narių dėmesii

Kadangi abi kuopos savo susirinkimuose yra nutarusios vienyti, tai LLD 15-os Apskritis komitetas nutarė šaukti dviejų kuopų narių ir valdybų bendrą susirinkimą, kuris įvyks lapkričio 7 d. 10 val. ryto, LDS Klubu svetainėje, 9305 St. Clair Ave., Lakewood, Ohio.

Siame susirinkime kuopų nariai galės išsirinkti naują valdybą, komitetus ir t. t., sėkmingai pradėti tolimąją veikimą, taipgi padaryti planus dėl šaunaus banketo. Kviečiame visus dalyvauti.

Po susirinkimo įvyks vakšės.

LLD 15 Apskr.
Komiteto sekretorius
J. Petraus

—:—
LDS 55-os kuopos banketas įvyks lapkričio 13 dieną LDS Klubu svetainėje, 9305 St. Clair Ave.

Pradžiai 5 val. vakaro. Vėliau bus muzika šokiams. Rengimo komisija prašo visus kuopos narius atsilankyti ir paremti savo organizaciją.
Komisija

—:—
Dabar gera proga užsiregistruoti laikraščius, kurie duoda pilnas žinias apie Lietuvą, — "Laisvę" ir "Vilnių." Jie duoda ir vietines žinias.
J. P.

San Francisco, Calif. — California universiteto studentai organizuoja masines demonstracijas prie Oaklando kareivinių. Jos įvyks lapkričio 20 dieną.

HELP WANTED MALE

SHEETROCK HANGERS AND FINISHERS
Work available
Philadelphia & Jersey areas.
Call between 8 A.M. & 5:30 P.M.
EL. 6-5330.
(80-87)

SUPERINTENDENT
Married, to take full charge of fine elevator bldg. in Germantown. Must know all phases of maintenance. Previous Apt. house experience necessary. Apt. available. Good job for the right person. Call until 12 GE. 8-0557. Later LO. 7-1583
(81-87)

MECHANIC
Experienced gasoline and diesel trucks. Complete charge. Small fleet, familiar with State Inspections. Call PO. 5-8566.
(86-87)

Wanted at Once
PIANO TUNER. Full time, year 'round. Good starting salary. Plus Company benefits. THE WURLITZER CO.
David Reid (N. Y.). 212 WI. 7-8140. Ext. 48.
(86-92)

SERVICE STATION ATTENDANT
Some experience
Full time. P. M. Shift.
LAWNDALE SUNOCO SERVICE
Rising Sun & Knorr St.
(86-87)

TOOLMAKER
Moldmaking experience preferred.
WYLLIE & GREEN
2544 Fairhill Ave.
Glenside, Pa.
(85-88)

MECHANICS AUTOMOTIVE

Immediate Openings
Experienced; work will involve repairs, replacements and tune-ups. Positions are permanent—wages and benefits are excellent. Must pass physical examination.
Apply Daily
Monday to Saturday
Hours 9 A. M. to 12 Noon
UNITED PARCEL SERVICE
493 County Ave.
Secaucus, New Jersey
(85-87)

FOR RENT

Apartment for Rent
Lovely 2nd floor Duplex, located in West Oak Lane. Four rooms and bath. \$75 per month. Separate utilities.
Call WA. 7-0348
(85-87)

HOUSEKEEPER
3 youngsters in an apt. 5 1/2 days a week. Must be dependable, with recent excellent refs. Sitting in on Wed. nite and every other week-end.
Salary open. TR. 8-7636.
(87-91)

MECHANIC
Heavy duty equipment installer for leading Truck equipment supplier. Excellent working conditions.
Call Mr. Lloyd. CU. 9-5509.
(87-91)

Help Wanted—Female

HOUSEKEEPER
Refined, permanent position. Congenial family.
Live in, capable with young children. Paid vacation after year.
MU. 7-1851
(86-87)

HOUSEKEEPER—COOK
European trained. Live in. Permanent position. Pvt. quarter. TV, paid vacation. S. S. Good salary. TU. 6-3211.
(87-88)

OPERATORS
Exp. feed off the Arm Operators on ladies' sportswear. Steady work, all benefits. Apply 1411 N. 5th St., 7th floor. PO. 5-4515.
(87-88)

HOUSEKEEPER—COOK
Experienced. 2 in family. Sleep in, own room and bath. TV. Thurs. and alternate Sunday off. Best references required.
GH. 7-3191

VIENERIŲ METŲ SUKAKTIS

Bertha Adams

Mirė Lapkričio-November 2 d., 1964 m., 9 val. ryte.

tavo kapą visada lankysime, kol gyvi būsimė.

Ji paliko dideliame liūdesyje motiną Konstanciją, seseris Jenie ir Lucy Durbin, brolius Albertą ir George, brolienes ir vaikus. Dėdienes ir dėdes Joną ir Mary Busevičius, Rožę ir Balį Černauskus.

Išėkis amžinai, mūsų brangioji, River-side pakrantėje, o mes

Rožė ir Balys Černauskai
Rochester, N. Y.

KRISLAI

(Tas iš 1-mo pusl.)

Daleiskime, kad taip atsitinka, kad Jungtinės Valstijos ir Tarybų Sąjunga dalį tokių ginklų sunaikinta. Ar tas pašalintų branduolinio karo pavojų? Ne, nepašalintų.

Nepašalintų todėl, kad tos dvi šalys jau turi tiek tų ginklų, jog, paleidus juos darban, jų užtekėtų sunaikinimui žmonijos kelis kartus.

Tą patią dieną apie Vietnamo karą prabilo du žymūs amerikiečiai. Viceprezidentas Humphrey džiaugiasi, kad tas "purvinas karas" jau pakrūpęs mūsų pusėn ir kad jį jau laimėsime. Tuo tarpu senatorius Edward Kennedy iš Massachusetts, tik sugrįžęs iš Vietnamo, sako, kad šiam karui jokio galo dar nesimato, kad jis gali būti labai ilgas karas!

Tai kuriuo mes dabar turime tikėti?

Anais metais kažin koks Prancūzijos kunigas, išsigančęs komunistų įtakos darbinukuose, pats nuėjo dirbti į fabriką ir ragino kitus kunigus tapti darbininkais. Girdi, tikėtai su darbininkais draugaudami ir dirbdami mes juos suprasime ir laimėsime atgal bažnyčiai.

Tuoju atsirado ir daugiau kunigų darbininkų. Susirūpino, išsigančiodami aukštoji katalikų bažnyčia dvasininkija.

Argi galima, kad kunigas nusileistų iki darbininko? Argi galima, kad kunigas duoną pelnytų ne religiniais monais, o savo rankų darbu?

Tai pažėminimas ir įžeidimas kunigystės stono!

Be to, pasirodė ir kitas pavojus. Kai kurie netaip jau niekietį kunigai ėmė ir nuėjo su komunistais į bendrą frontą prieš išnaudotojus. Vietoje komunistus atversti prieš "dvasios šventos", tai komunistai užkrėtė juos savo idėjomis!

Rezultatas: griežtas bažnyčios įsakymas tiems kunigams: Eikite laukan iš dirbtuvių, arba iš kunigystės!

Bet šiomis dienomis pranešta, kad tas bandymas bus atnaujintas paties popiežiaus Pauliaus VI palaiminimu.

Ziūrėsime, kas iš naujo bandymo išeis.

Nuoširdi padėka

Nelaukta, nekviesta mirtis išplėdė iš mūsų Zigmą Kavaliūną — vyrą ir tėvą. Ši nelaimė skaudžiai mus pritrenkė. Jau kuris laikas kai jis mirė, o mes vis dar neatsipeikėjame nuo smūgio.

Tebematome mes jį gulinčį tarsi gėlyne, o ne šermentinėje. Tokia gausa gėlių buvo, kad jis skendėjo jose.

Mums pareikšta užuojautą žodžiu, laiškučiais, spaudoje ar kuriuo kitu būdu, atskirų asmenų ir grupių, pasirodė labai gausi. Mes nepamiršime jūsų visų už visokeriopai suteiktą užuojautą. Dėkingai prisimename A. Bimbos prie karsto pasakytą kalbą, vertiname "Laisvės" suteiktą patarnavimą.

Labai atsiprasome visų, kad mes neparašėme padėkos greičiau jums, mielieji. Manome, kad jūs suprasite mūsų padėtį. Gailla, kad šiuo tarpu neturime tiek jėgų parašyti kiekvienam atskirai padėkos žodį. Prašome visus priimti vieną bendrą padėką per spaudą.

Žmona Marta ir sūnus Albertas

New Yorkas. — American Tobacco Co. viršininkai sako, kad 1965 metais amerikiečiai dar daugiau rūko cigaretes ir papirosus.

Aplankiau Stasį ir Oną Titanius

Praėjusio penktadienio vakarą aplankiau draugus Stasį ir Oną Titanius. Kaip "Laisvėje" jau buvo rašyta, jie abu serga — Stasys jau ilgą laiką, o žmona neseniai buvo operuota ir dabar gydosi namie.

Stasį radau sofoje sėdintį, paltu apsisivilkusį ir kairiąją ranką pirštine apsimovusį, gi Oną — lovoje gulintį.

Titaniene atrodo nesublogusi, tik greitai pavargstanti ir blogai pajuntanti, kai kiek pavaikšto.

Stasys, kaip visada, labai kalbus, bet greitai pavargsta, — kvapo pūtrūksta. Skundžiasi kojų sutinimu. Sako, daktaras vos spėja vandenį iš kojų pašalinti, jos tuoj ir vėl pripildoma. Odą tempia, skauda. Tai, ot, girdi, dabar nē nebandau gydytojo priemonėmis vandenį šalinti. Žmona pastebėjo, kad vienos kojos oda net trūkusi. Gulėti, miegoti negalys, nebent kai kada sėdėdamas snūstierias.

Ligoniai laimingi nors tuo, kad draugės Titanienės duklė gali gyventi pas juos ir viskame patarnauti.

Gaila gerų žmonių. Jei linkėjimai gelbėtų!..

Kaip norime matyti juos vėl sveikus! SV

Palaidotas-sudegintas Alekas Gaškauskas

Praėjusį šeštadienį, tuoju po 12 valandos dieną, Freshpond Krematoriume tapo sudegintas praėjusį trečiadienį Huntingtone miręs Alekas Gaškauskas.

Sūnaus ir marčios vardu palydovai pakviesti į White Horse taverną Jamaica gatvėje. Gražiai pavaišintas apie 30 palydovų būrys.

Sūnui ir marčiai Gaškauskams pareiškėme užuojautą ir laimingos ateities.

Zinias apie velionį rinko huntingtonietė draugė Petraitienė, ir šį tą apie jo gyvenimą parašys ji arba drg. F. Klantonas. V.

KEISTI J. VALSTIJŲ LAIVŲ UNIJISTAI

New Yorkas. — National Maritime unijos viršininkai informavo Jungtinių Valstijų valdžią, kad anglų du laivai "London Craftsman" ir "Elys Harbour" pavėlavo išplaukti į Pietų Vietnamą su militariniais krovniais ne todėl, kad unijistai būtų priešingi karui, bet todėl, kad JAV nusamdė anglų laivus, vietoje ginklų siuntusios JAV laivais.

NEW YORKO TARYBA UŽ KARĄ

New Yorkas. — Miesto tarybos nariai 28 balsais prieš 2 užgyrė JAV karą Vietnamo. Kartu nutarė, kad Veteranų dienos, lapkričio 11, paradas būtų sujungtas su užgyrimu karo.

New Yorkas. — General Motors Corp. per trečiąjį mėnesį 1965 metų turėjo \$264,000,000 gryno pelno.

Viena. — Čionai įvyko tarptautinė aviacijos linijų konferencija. Dalyvavo virš 300 delegatų iš 81-nos šalies.

Brooklyn, N. Y.

VIEŠA PADĖKA

Staiga mirus mūsų mylimai sesutei ir švogerkei Viktorijai Zmitraitai (Milerienei), norim išreikšti padėką visiems už suteiktą jam paskutinio patarnavimo ir mums užuojautos mūsų liūdesio valandoje.

Širdingai dėkojame "Laisvės" redaktoriams d. Mizarai už aprašymą ir d. Bimbai už aprašymą ir pasakymą kalbos prie karsto šermentinėje. Taipgi ir Moterų klubo pirmininkei Mizarienei už atsisveikinimo kalbą prie karsto.

Labai dėkui Aido chorui už taip draugišką patarnavimą, už gėles ir užuojautą per spaudą ir už sugiedojimą atsisveikinimo liūdny dainų. Ačiū choro mokytojai M. Stensler ir N. Buknienei už širdingai jautrias eiles prie seselės karsto.

Dėkojame d. Sasnai, kuri atvyko į Binghamtoną ant kapinių pasakyti kalbą, atsiveikinant su Viktorija.

Ačiū Onai Wellus už pasakymą kalbos prie karsto Binghamtone ir už parašymus į spaudą.

Mūsų padėka eina sekančioms draugams, kurie nešė grabą, jais yra: A. Žolynas, A. Pagiegala, J. Uogentas, J. Strolis, P. Mačiukas ir P. Mainionis.

Dėkojame J. Vaicekauskui už nuvežimą gėlių vainikų į kapines, K. Staniuliui už patarnavimą prie pietų, po šermentų, J. ir N. Stroliam už nuvežimą į šermentinę ir atgal per dvi dienas, S. Česteriui irgi už važinėjimą mūs su mūsų reikalais, U. Šimoliūnienei už nakvyne, J. Navalinskienei, E. Čekauskieniui, M. Sadauskieniui, kurios surinko užuojautas dėl gėlių ir per spaudą.

Dėkui visiems už gėles, bet vardų visų negalima suminėti, nes per daug užimtų vietos laikraštyje.

Taipgi mūsų nuoširdi padėka visiems už užuojautos laiškelius.

Esame dėkingi visiems, kurie taip skaitlingai atsilankė į šermentinę ir į kapines, suteikdami paskutinį atsisveikinimą mūsų brangiai sesutei.

Dėkui "Vilnės" redaktoriui d. V. Andruliui ir d. Andrulienei už aprašymą apie Viktorijos staigią mirtį.

Jei kurių vardus praleidome, atsiprašom, baisiai sunku yra mintis sukoncentruoti šioj liūdesio valandoje.

Sesuo Bronė ir švogeris Valteris Keršuliai

PRANEŠIMAI

BROOKLYN, N. Y.

LDS 1-os kuopos susirinkimas įvyks antradienį, lapkričio 2 d., 7:30 val. vakare, "Laisvės" salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Parke. Visi nariai kviečiami dalyvauti susirinkime. Kurių duoklės neužmokėtos, malonėkite ateiti ir užsimokėti.

Valdyba (86-87)

OZONE PARK, N. Y.

LDS 13 kuopos susirinkimas įvyks trečiadienį, lapkričio 3 d., 7:30 val. vakare, "Laisvės" salėje, 102-02 Liberty Ave. Prašau visus dalyvauti šiame susirinkime ir bandyti gauti naujų narių įrašyti į LDS. Taipgi nepamirškite duoklių užsimokėti.

Prot. sek. (86-87)

Už kuriuos pasiūlymus balsuot už, o už kuriuos prieš?

Lapkričio 2 d., antradienį, New Yorko piliečiai rinkime miesto viršininkus. Aišku, kad kai šitie žodžiai pasieks šio miesto lietuvių piliečius, jie jau bus galutinai apsisprendę, už kuriuos kandidatus jie balsuos.

Bet reikia žinoti, kad balsuojant už kandidatus, bus proga pasisakyti ir už visą eilę pasiūlymų dėl miesto gerovės. Jų yra keletas. Patariame balsuoti sekamai:

Proposition No. 1 — už Proposition No. 2 — už Proposition No. 3 — už Question No. 1 — už Amendment No. 1 — už Amendment No. 2 — prieš Amendment No. 3 — prieš Amendment No. 4 — prieš Amendment No. 5 — be patarimo Amendment No. 6 — prieš Amendment No. 7 — prieš Amendment No. 8 — už Amendment No. 9 — už "First part."

Rep.

New Yorkas. — Miesto majoras Wagneris patvarkė dar 700 policininkų paskyrimą į požeminių traukinių sistemą, kad pastotų kelių kriminaliniams užpuolimams.

Kodiakas, Alaska. — Apie 50 mylių nuo Aleutų salų sugedo Graikijos laivas "Ekaterina", 11,000 tonų įtalpos.

Iš diskusijų apie rinkimus

Praėjusį šeštadienį "Laisvės" salėje, Ozone Parke, įvyko mingas, kuriame buvo svarstyta, už ką balsuoti municipaliniuose rinkimuose lapkričio 2 d.

R. Mizara padarė įvadą, o vėliau diskusavo kiti mitingo dalyviai. Bendra nuomonė nebuvo pasiekta, už ką balsuoti: vieni pasisakė už Lindsay, kiti už Beame, o dar buvo ir tokių, kurie saikė, kad geriau savo balsus paduoti už Socialistų Darbo partijos kandidatus.

Beje, pirmininkas A. Bimba, atidaręs mingą, pranešė liūdny žinią: Vilniuje mirė žymus Lietuvos rašytojas-publikaistas Jonas Šimkus. Susirinkusieji mirusįjį pagerbė atsistojimu.

J. Grybas pademonstravo neilgą, bet įdomų filmą iš prezidento Kenedžio gyvenimo.

Po to mitingo dalyviai galvo kavutės ir pyrago. Ns.

Grįžo iš ligoninės

Ona Malinauskienė, brooklynietė, praneša, kad jos sūnus Bill Malin jau grįžo iš ligoninės. Jis randasi namuose, tad draugai, kurie lankys Bill, malonėkite įsitemyti adresą: 465—84th St., Brooklyn, N. Y.

Bill yra vienas iš LDS Centro išdų globėjų. Linkime jam sustiprėti sveikatoje.

LK

Tarp lietuvių

Anksčiau buvo pranešta, kad woodhavenietis Petras Kapiskas randasi Queens General Hospital.

Penktadienį jo žmona Nelė Kapiskienė paskambino raštinei ir pranešė, kad dabar Petras perkeltas į kitą ligoninę — Veterans Hospital, Ft. Hamilton, Poly St., Brooklyn.

Lankymo valandos kasdien nuo 2 iki 4. Petras randasi kambaryje 14E. Jis veteranų ligoninėje jau dvi savaitės, ir dar nežino kada galės grįžti į namus.

Linkime Petrui sėkmės ir greitai grįžti į namus sustiprėjus sveikatai.

L. K.—tė

Darbštuolė mūsų Kaziūnė

Kaip žinote, "Laisvės" salėje yra virtuvė. Dažnai naudojama banketams ir kitiems mažesniems pokyliams. Nors bandoma švariai užlaikyti, bet retkarčiais būna ir betvarkės.

Štai, ketvirtadienį pastebiu virtuvėje mūsų gospadinę, brooklynietę Kaziūnę Čekauskienę. Ji sau tyliai ruošiasi. Pati savo laiku, niekeno neakstinta, atėjo ir pradėjo triušą.

Kaziūnei Čekauskieniui priklauso didelis ačiū už tokį gražų atliktą darbą. Ji yra žinoma mūsų banketų lankytojams kaip virėja, skaniai sutaiso valgius. Ačiū Kaziūnei už paaugimą savo laiko.

L. K.—tė

Reikalavo, ko negalima

Viena moteriškė turėjo labai gerą karvę, kuri jai visada duodavo daug, net per daug pieno. Bet ji nepasitenkino karvės gerumu, nebuvo dėkinga gerajai karvei, o reikalavo, kad karvė duotų jai dar ir mėsos, ir odos dar gyva būdama. Ji ėmė pliaustyti iš karvės mėsos gabaliukus ir lupti odą.

Karvė kentėjo, nesipriešino, nekovojo. Ji ištinco, apsirgo, gulėjo ir nebedavė pieno. Moteriškė manė, kad karvė užpyko, streikuoją, sabotuoja, yra nusistatčius neduoti pieno, neatsistoti. Todėl mušė karvę medine lazda, bet karvė neatsikėlė. Keikdamasi moteriškė mušė ir mušė karvę, kol karvė pastipo.

Moteriškė manė, kad karvė nenorėjo gyventi ir todėl iškeršto, tyčia pastipo. Ji nusipirko kitą karvę, iš kurios reikalavo pieno, mėsos ir odos. Bet kada ėmė pliaustyti iš karvės mėsą, tada ši karvė šoktelėjo ir dūrė jai ragais pilvan. Moteriškė išvirtus gulėjo, vaitojo, stenėjo taip, kaip toji karvė, kuri pastipo dėl mėsos ir odos pliaustymo. Vaitojo ir sakė: "Aš dar esu jauna, per anksti mirsiu, daug kenčiu, bet aš pati esu kalta. Aš reikalavau to, ko negalima."

Valeika Povilas, J.

Berlynas. — Varšuvos Apsigynimo sąjungos militariniai pratimai Rytų Vokietijoje pavyko gerai.

METINIS LAISVĖS KONCERTAS

Įvyks Sekmadienį, Lapkričio 14 Nov.

SCHWABEN HALL, 474 Knickerbocker Avenue, Brooklyn

Worcesterio Aido Choras atvažiuos į New Yorką

LABAI ĮSPŪDINGA PROGRAMA, KURIĄ ATLIKS:

Worcesterio Aido Choras su savo talentais—solistais ir duetistais vadovaujamas muziko Jono Dirvelio

Brooklyno Aido Choras su savo talentais duetais ir solistais vadovaujamas Mildredos Stenslerienės

Abu chorai turi žymių talentų, kurie dainuoja solus ir duetus. Taigi patys chorai ir jų talentai sudarys nepaprastai įdomę programą, kuri jaudins publiką.

PROGRAMA PRASIDĖS 3-čią val. popiet. Įėjimas \$1.50

ŠIRDINGAI KVIEČIAME VISUS ATsilankyti į šį ĮSPŪDINGĄ KONCERTĄ. — RENGĖJAI